

Ester Šebestová, XA

NEFIGURATIVNÍ TVORBA VE SVĚTĚ V 1. POL. 20. STOL.

Orfismus

- neboli také orfický kubismus
 - termín poprvé použit Guillaumem Apollinaiem při berlínské výstavě (1912) **Roberta Delaunaye** - > připodobnění k Orpheovi, po této výstavě se také orfismus oficiálně odtrhl od kubismu
 - zpočátku orfisté hledali inspiraci v okolním světě (město, příroda...), ale později se začali plně věnovat abstrakci
 - jednoduché kompozice, pohyb, působí rytmem světla a zvuku
 - barvy, často chromaticky odstupňované
 - zánik s příchodem první světové války
 - umělci: Robert Delaunay, František Kupka, Sonia Delaunay-Terková, August Macke, Lyonel Feininger, Patrick Henry Bruce
-

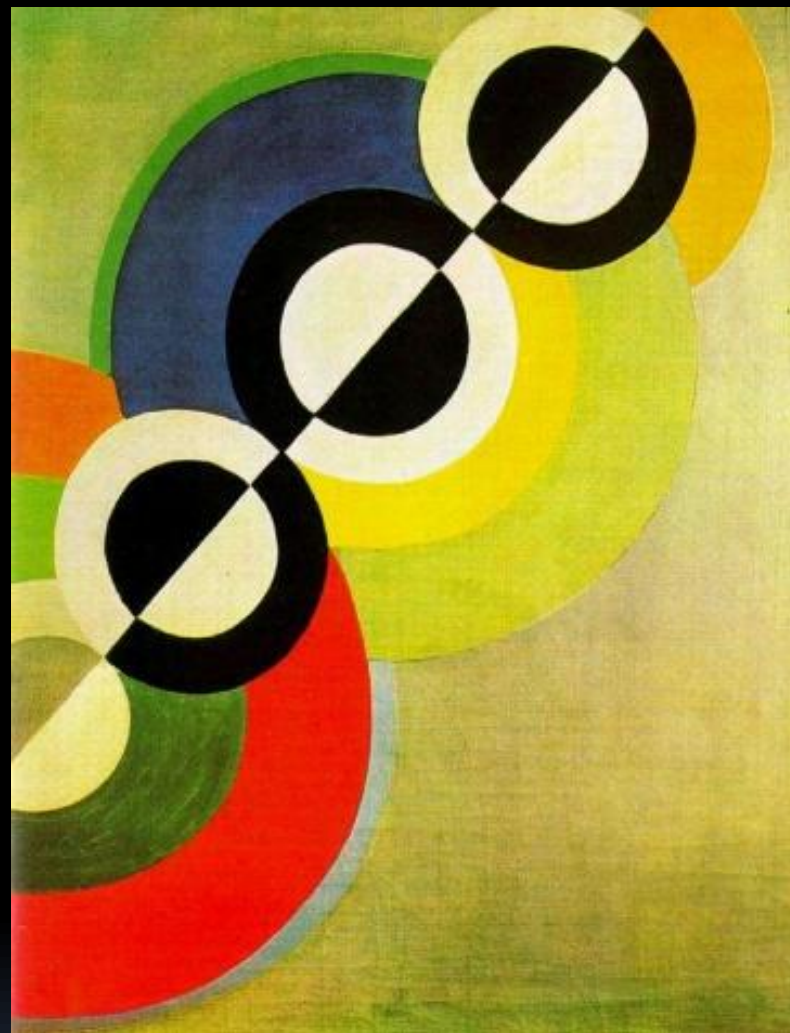
Robert Delaunay (1885-1941)

- narozen v Paříži, celým jménem Robert-Victor-Félix Delaunay
- nastoupil jako učeň do ateliéru návrháře kulis v Belleville, už o dva roky později začal vystavovat společně s kubisty (účastnil se významných výstav jako Salon d'Automne a Salon des Indépendants, kde se podle mnohým projev originálněji než ostatní kubisté)
- v roce 1909 se seznámil se Soniou Terkovou, kterou si o rok později vzal
- v roce 1911 se stal členem sdružení Der Blaue Reiter (Modrý jezdec), které kromě výtvarných umělců sdružovalo i spisovatele, básníky a hudební skladatele - díky němu se začal zabývat abstraktním uměním
- v roce 1912 uspořádal vlastní výstavu v Galerii Barbazagnes v Paříži, která dala základ orfismu
- během první světové války Delaunay s manželkou pobýval ve Španělsku a Portugalsku, oba dva navrhovali kostýmy pro Operu v Madridu a Ballets Russes
- v roce 1921 se přestěhovali zpět do Francie, po vypuknutí druhé světové války se usídlili v Auvergne
- Delaunay trpěl rakovinou, jeho zdraví se stále zhoršovalo
- zemřel v roce 1941 v Montpellier
- jeho syn, Charles Delaunay, je jazzový hudebník

Okna - 1912

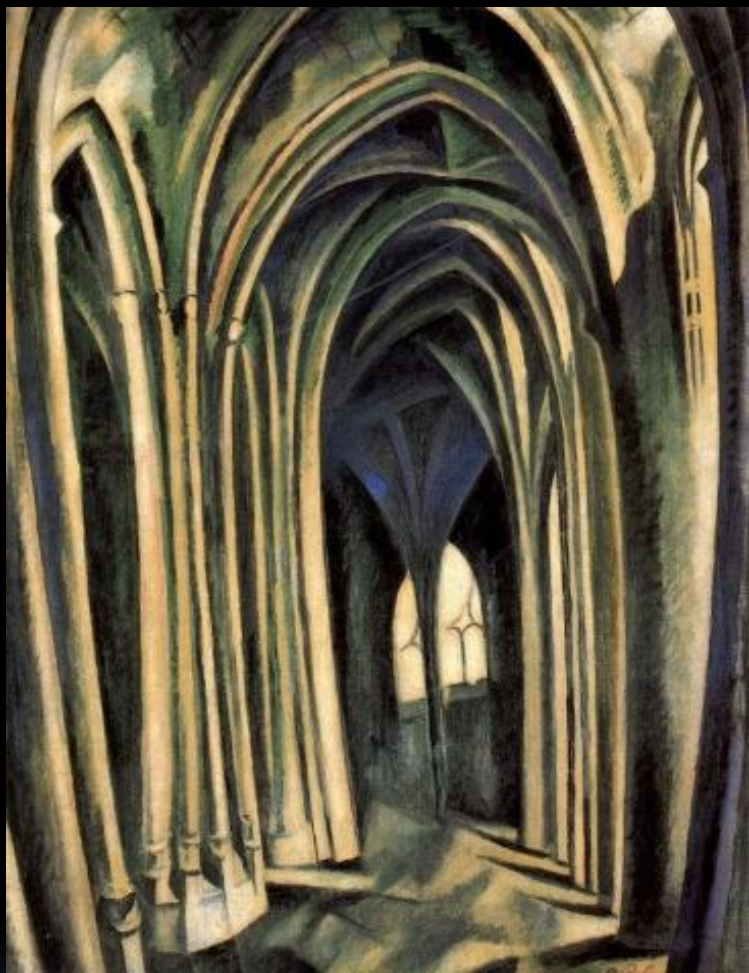
Nekonečný rytmus - 1934

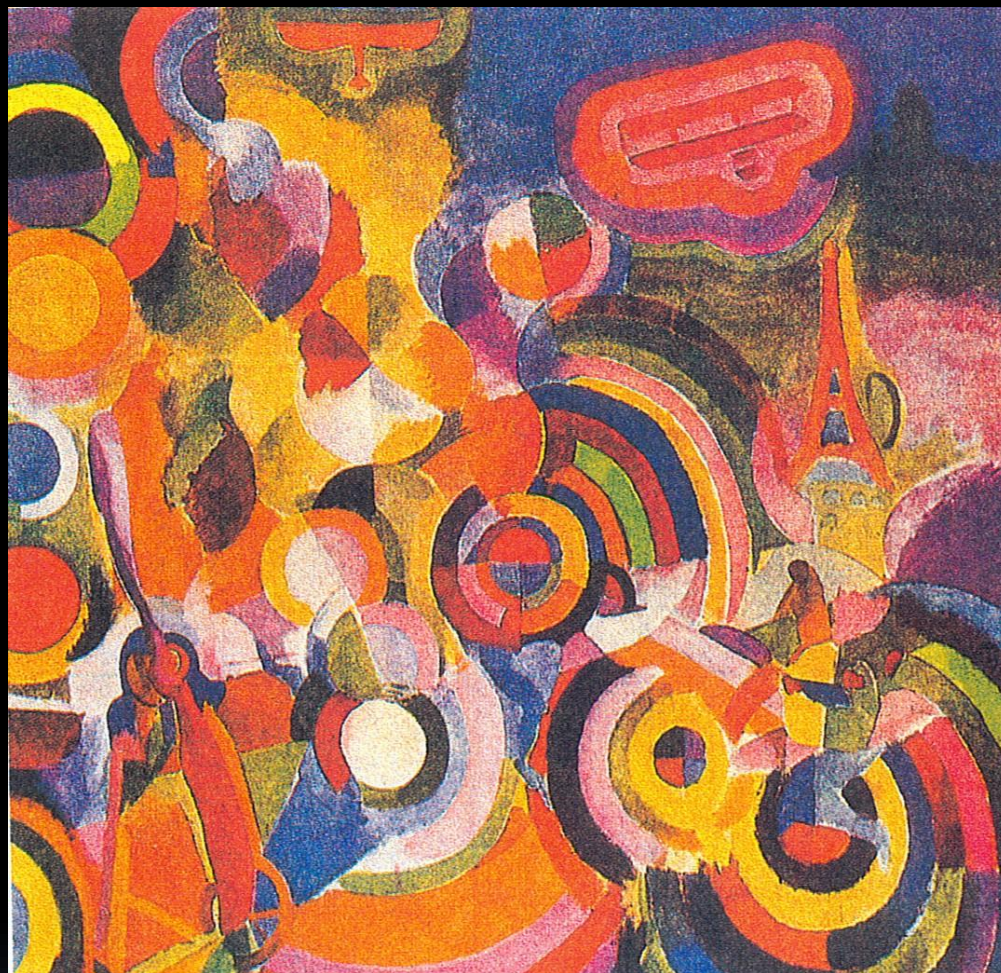
Eiffelova věž – 1911-12

Sluneční kotouče - 1913

Saint-Séverin No3 – 1909-10

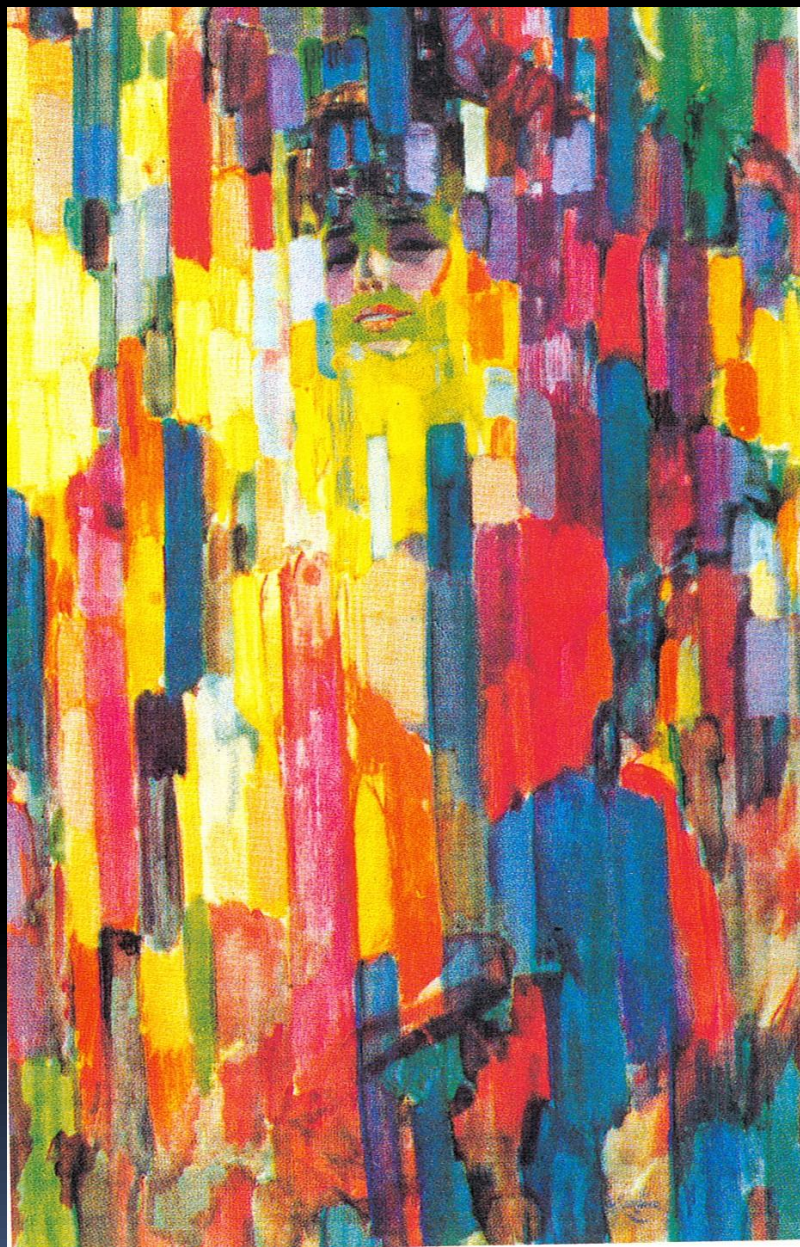

Pocta Blériotovi - 1914

František Kupka (1871-1957)

- český malíř a grafik, narozen v Opočně, byl nejstarším z pěti dětí
- po skončení základní školní docházky nastoupil do sedlářské dílny, jako učeďník si ale přivydělával malováním
- v roce 1886 byl přijat na Akademii v Praze, v roce 1891 odešel do Vídně na Akademii der Bildenden Künste
- symbolické a alegorické náměty, inspirace okultismem a spiritismem
- získal stipendium na studium v Paříži, kam roku 1895 odešel, studoval Académii Julian a později také École des Beaux-Arts (ke studiu si různě přivydělával - maloval průmyslové plakáty, ilustroval knihy, vytvářel satirické skici a vyučoval theosofii – náboženskou mystickou nauku, která přikládala velkou váhu intuici)
- v roce 1906 vystavoval v Salonu d'Automne, v této době se začal zajímat o moderní umělecké směry (hlavně o futurismus)
- v roce 1912 vystavoval Salonu des Indépendants spolu s kubisty, ale sám si nepřál být nijak kategorizován
- v roce 1914 odešel jako dobrovolník na frontu, kde byl zraněn, za zásluhy dostal hodnost kapitána a Řád důstojníka Čestné legie, byl jedním z organizátorů československé legie ve Francii
- po první světové válce byl jmenován profesorem Akademie v Praze, působil v Paříži, kde seznamoval studenty z Čech s francouzským uměním
- v roce 1946 mu byla uspořádána retrospektivní výstava v pražské galerii Mánes, v témže začal vystavovat v Salonu des Réalités, kde vystavoval až do své smrti

Paní Kupková mezi vertikálami – 1910-11

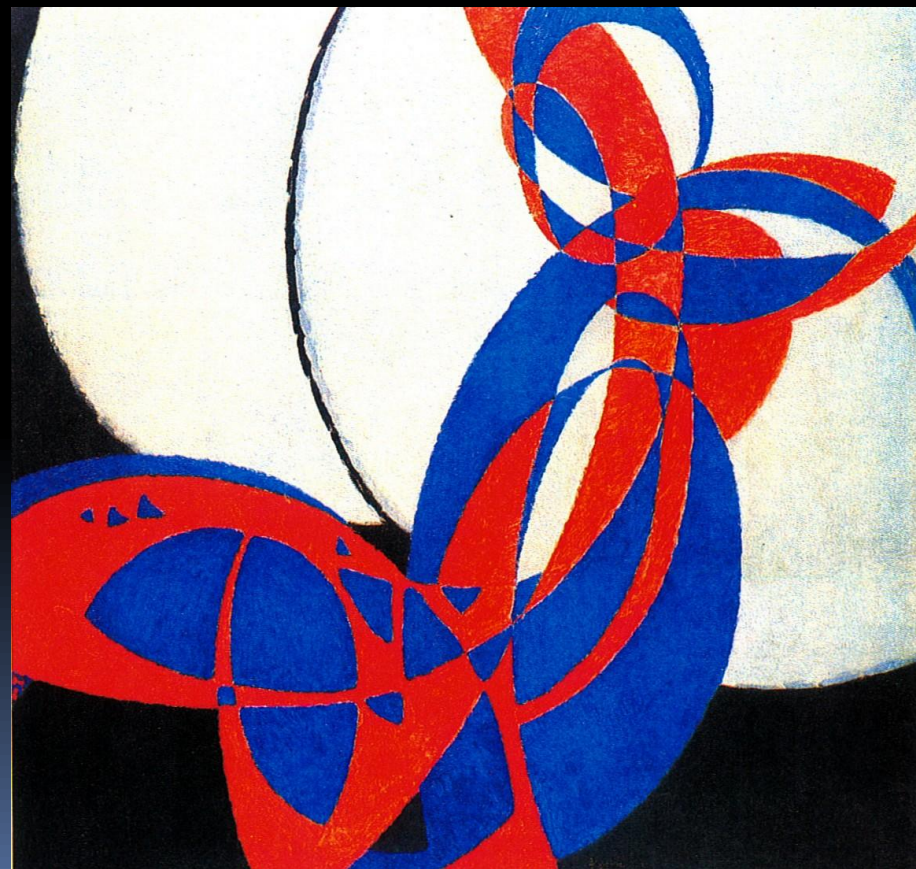

Jezero – klávesy piána - 1909

Kruhové a přímočaré - 1937

Dvoubarevná fuga - 1912

Rayonismus

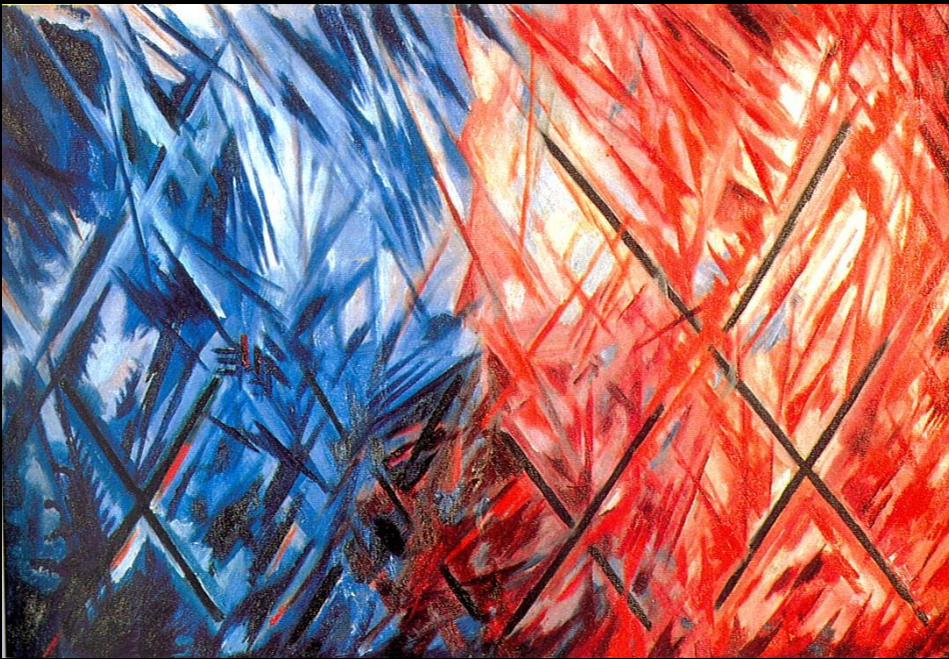
- vznikl v Rusku v roce 1913 a trval pouze několik let
- ovlivnil rozvoj moderního umění jak v Rusku, tak na celém světě
- název odvozen z anglického ray (= paprsek) – rusky luch, proto se někdy také říká luchismus
- zakladateli jsou Michail Larionov a jeho družka Natalia Gončarovová, k založení a sepsání manifestu je inspiroval futurismus; rayonismus zanikl po jejich odchodu do Paříže v roce 1914, protože neměli žádné další následovníky
- rayonismus byl syntézou kubismu (lomení forem), futurismu (pohyb) a orfismu (barvy)
- umělci: Michail Larionov, Natalia Gončarovová, Kazimir Malevič

Michail Larionov (1881-1964)

- narozen v Moldávii, vystudoval nejprve na technické škole, pak na Moskevské škole malířství, sochařství a architektury (MUZhVS)
- roku 1906 byl pozván k výstavě Svazu ruských umělců, díky svému úspěchu byl přizván k výstavě ruských umělců Salon d'Automne v Paříži
- byl členem několik uměleckých skupin (Pikový spodek, Oslí ocas), pak s Gončarovovou založili rayonismus
- v roce 1914 se odstěhovali do Paříže, krátce po začátku války se ale vrátili zpět do Ruska – Larionov byl povolán do zbraně, zúčastnil se bojů a byl zraněn – válka silně ovlivnila jeho křehkou uměleckou duši

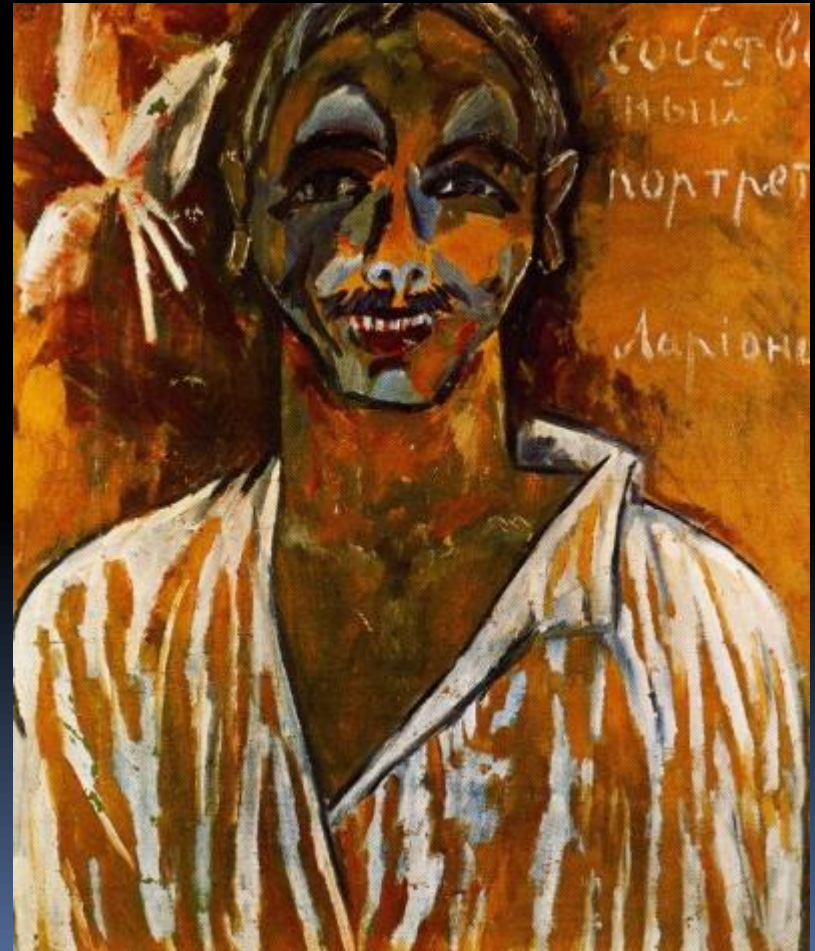

Rayonismus – 1912-13

Rayonismus Červená a Modrá - 1911

Červený rayonismus - 1913

Autoportrét - 1910

Natalia Gončarovová (1881-1962)

Cosmic Universe

Les - 1913

Elektrické lampy - 1912

Rayonická krajina - 1913

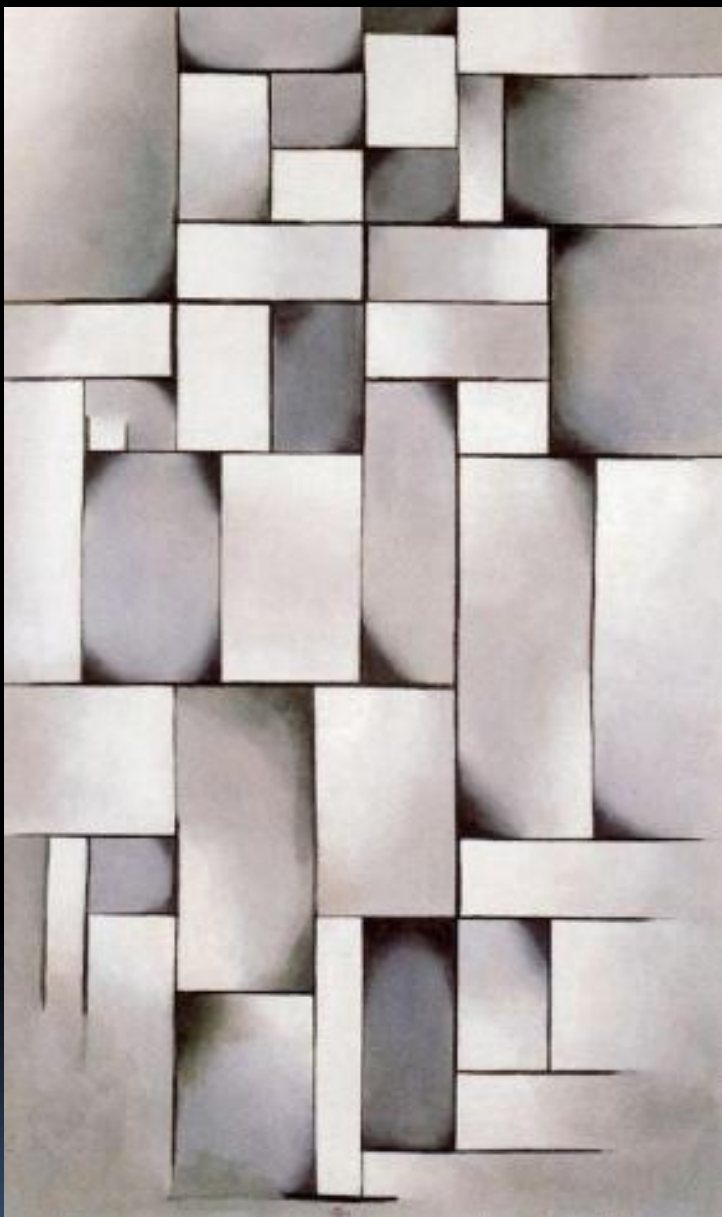
Neoplasticismus

- vznikl v roce 1917 v Holandsku založením výtvarné revue *De Stijl* Theo van Doesburgem a Pietem Mondrianem – první manifest sepsali roku 1918 a jejich hlavním bodem byla snaha o abstrakci a geometričnost
- neoplasticismus se definoval čistou geometričností, eliminoval všechny nedokonalé křivky, vznikla tak harmonie pravých úhlů, kde se střídaly horizontální a vertikální linie
- platily zde jen tři barvy – červená, modrá a žlutá, které doplňovaly tři nebarvy – bílá, černá a šedá
- umění by nemělo obsahovat žádné prvky okolního světa, je osamocené – vyvážená kombinace linií, tvarů a barev
- neoplasticisté byli původně jednotnou skupinou, pak se ovšem kvůli rozdílným názorům začali rozcházet
- byl částečně ovlivněn ruským konstruktivismem, dadaismem, kubismem, neoplatónskou mystickou filosofií
- neoplasticismus zanikl van Doesburgovou smrtí v roce 1931
- umělci: Theo van Doesburg, Piet Mondrian, Robert van't Hoff, Jacobus Johannes Pieter Oud, Gerrit Thomas Rietveld, Gino Severini, Bert van der Leek, Vilmós Huszàr

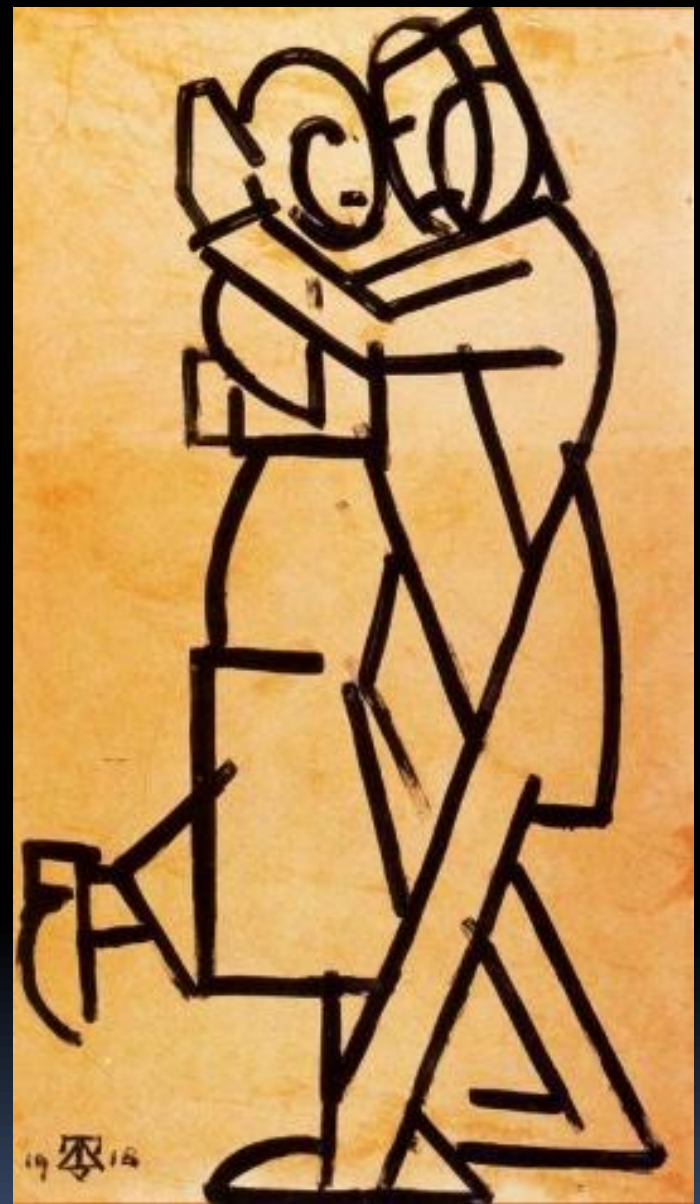
Theo van Doesburg (1883-1931)

- původním jménem Christiaan Emil Marie Küpper, byl synem fotografa Wilhelma Küppera
- své obrazy začal podepisovat jako Theo van Doesburg kolem roku 1903 podle svého nevlastního otce Theodoruse Doesburga
- při studiu si vydělával psaním článků o umění a kopírováním obrazů v Rijksmuseumu
- začal malovat pod vlivem fauvismu a postimpresionismu
- roku 1923 se společně s manželkou přestěhoval do Paříže
- s Pietem Mondrianem byli celou dobu přátelé, ale pak došlo k několika hádkám (údajně o tom, jak mají být vedeny čáry v obrazech), které přátelství ukončily (v roce 1929 se opět usmířili, když se potkali v nějaké s pařížských kaváren)
- při navrhování svých obrazů používal jednoduché matematické kalkulace, odrážel se tam jeho zájem o architekturu -> navrhl několik domů pro své přátele a spolu s Jeanem Arpem a jeho manželkou Sofií navrhli interiér kavárny Café L'Aubette ve Štrasburku
- přispíval do časopisu DADA Holland pod pseudonymem I. K. Bonset, jako De Stijl publikoval dadaistickou poezii, pod jménem Aldo Camini vydával i prózu
- v roce 1930 se stal jedním ze zakladatelů skupiny Abstraction-Création

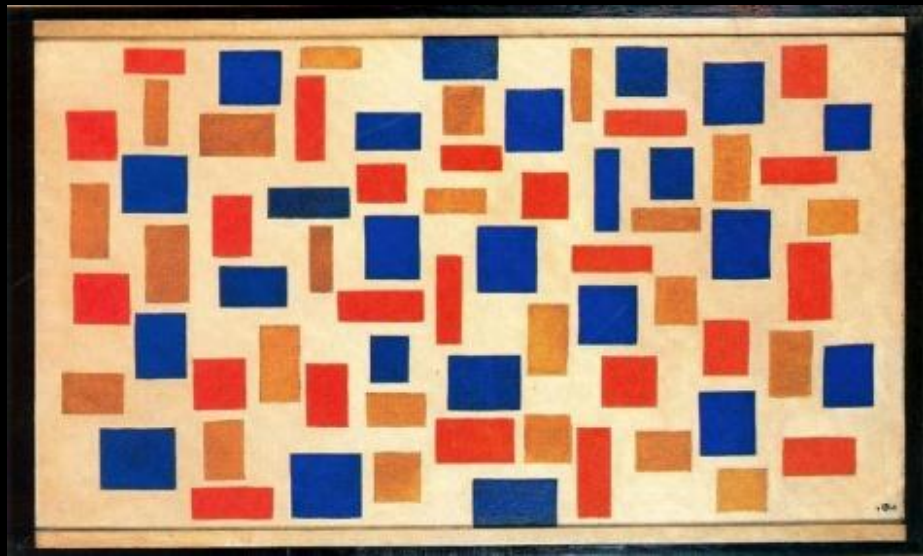

Kompozice v šedé - 1919

Studie kompozice v šedé - 1918

Kompozice XI - 1918

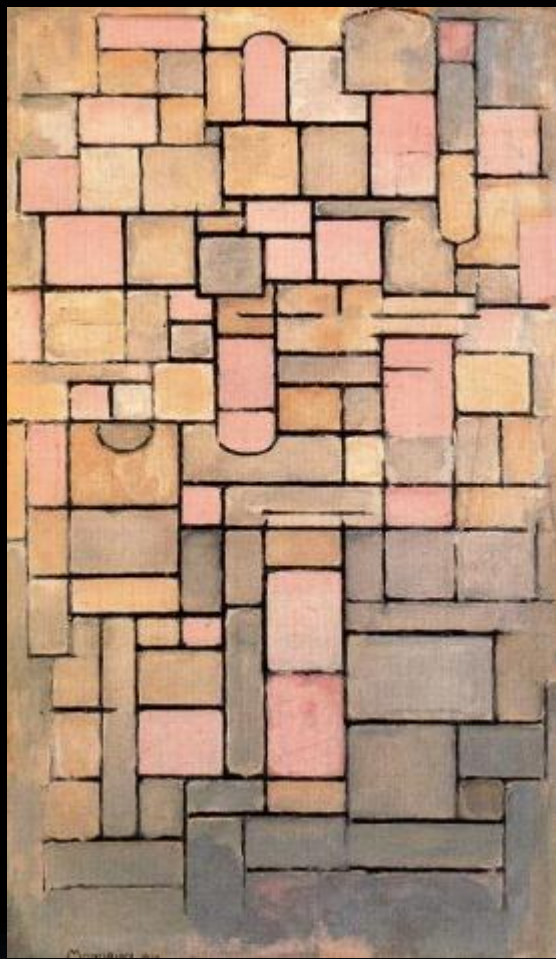

Kontra-kompozice XIII - 1925-26

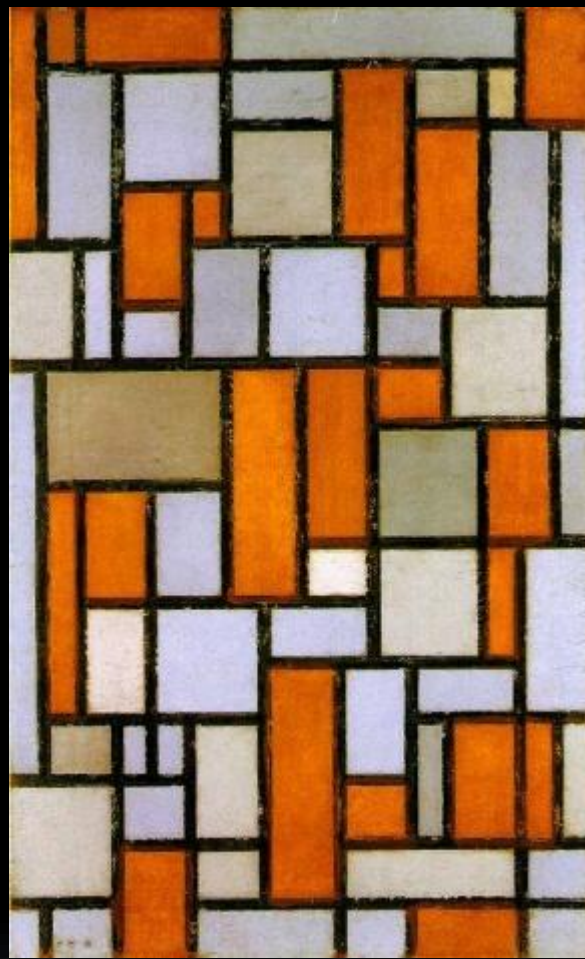
Piet Mondrian (1872-1944)

- holandský malíř, celým jménem Pieter (Piet) Cornelis Mondriaan, jeho otec byl učitelem kreslení
- v geometričnosti jeho tvorby se odráželo okolí, ve kterém vyrůstal (uspořádané pastviny, pravoúhlé kanály...)
- původně se chtěl stát knězem, nakonec se ale rozhodl pro malování
- v roce 1892 odjel studovat Akademii umění do Amsterdamu, poté působil jako učitel kreslení
- zprvu se věnoval krajinářství a zátiším, kolem roku 1904 se ale jeho obrazy začaly geometricky uspořádávat -> předměty byly postupně očišťovány
- ovlivněn francouzskými impresionisty i kubismem
- snažil se zachytit opravdovou podstatu zobrazovaných předmětů
- v roce 1912 se přestěhoval do Paříže a změnil si příjmení (z Mondriaan na Mondrian), na začátku první světové války se vrátil zpět do Holandska, kde společně s van Doesburgem a dalšími zakládá De Stijl
- v roce 1919 se znovu přestěhoval do Paříže, kde žil až do roku 1938, poté se kvůli nastupujícímu nacismu stěhuje do Londýna
- po okupaci Holandska a pádu Paříže se rozhodl odejít do New Yorku, kde se stává opravdovou osobností moderního umění
- zemřel na zápal plic

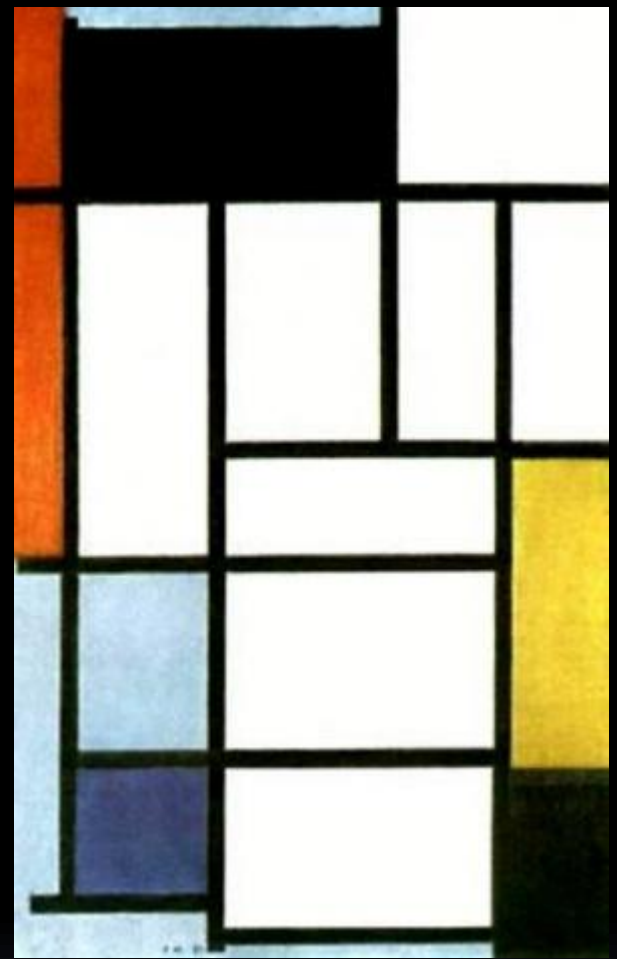

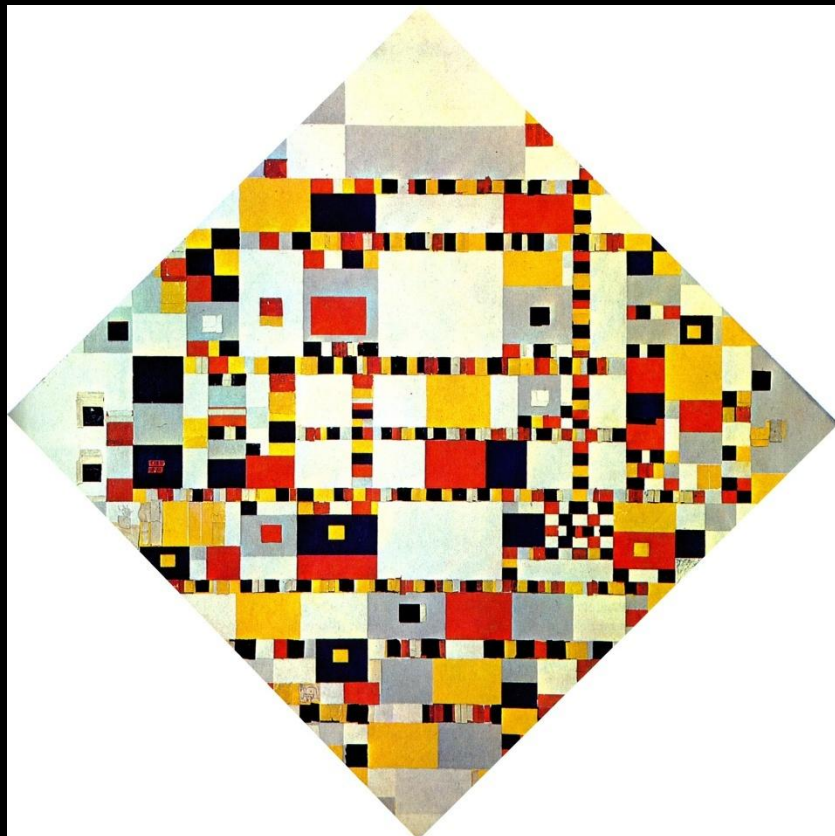
Kompozice no8 - 1914

Kompozice v šedé a okrové - 1918

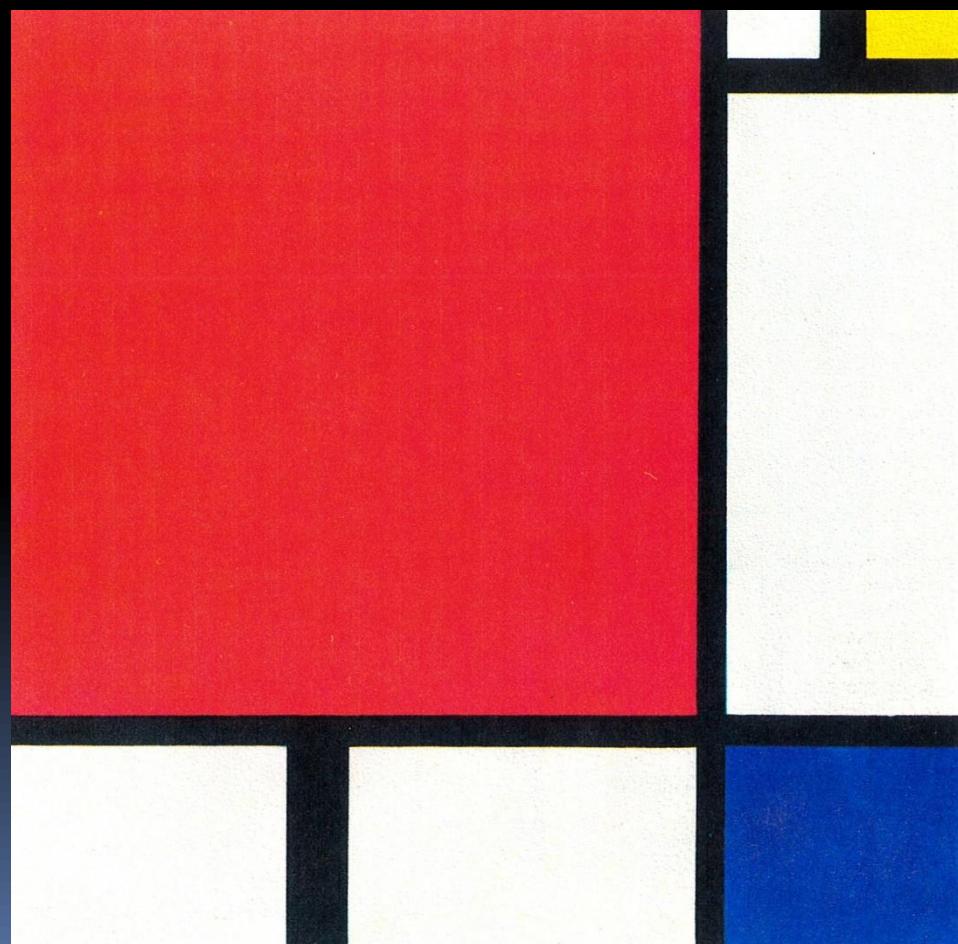

Kompozice s červenou, žlutou a modrou - 1921

Vítězné boogie-woogie – 1943-44

Kompozice - 1930

Suprematismus

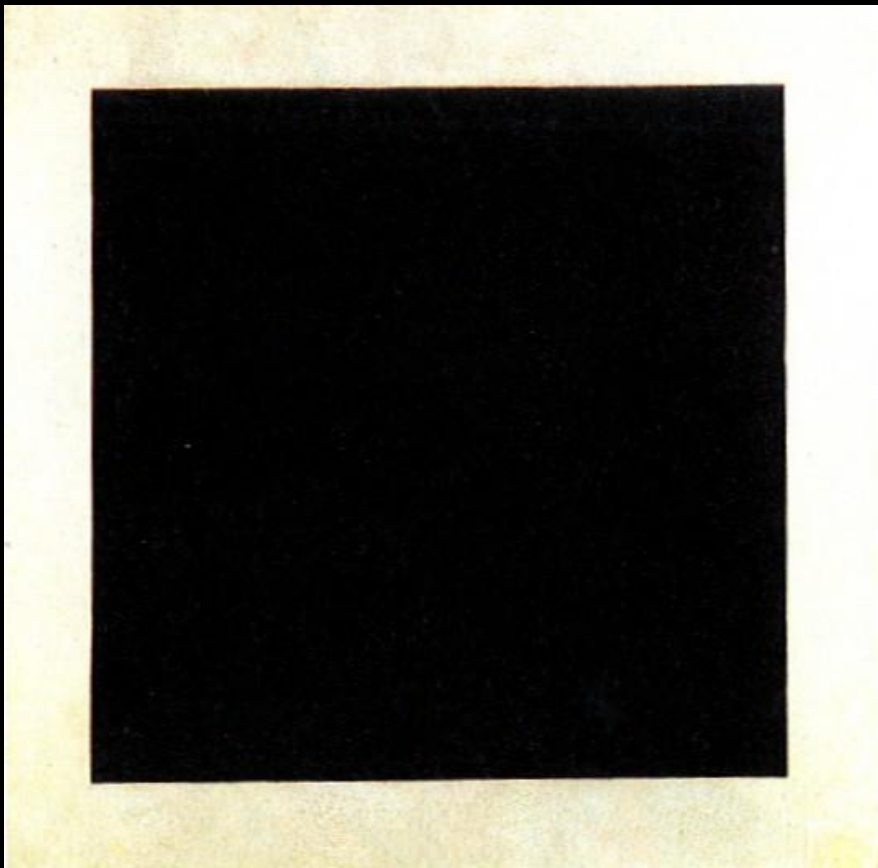
- vznikl v roce 1915 v Sovětském svazu jako umění zaměřující se na geometrické tvary
- jeho teoretikem i umělcem byl Kazimir Malevič -> jeho dílo *Černý čtverec na bílém pozadí* dalo suprematismu základ, to potom zdůvodnil v suprematistickém manifestu „Suprematistické – nepředmětný svět neboli osvobozené nic“, který vydal roku 1915
- první suprematistickou výstavou byla výstava o.10, která se konala v roce 1915 v Petrohradě
- založení skupiny Supremus, která sdružovala nadějně ruské umělce a pravidelně se scházela k debatám o umění a možnostech suprematismu ve všech oblastech kultury
- na výstavě skupiny Oslí ocas Kazimir
- cílem suprematismu bylo očistit umění od předmětného vnímání reality, docílit čistých pocitů, forem a barev a najít cestu k bezpředmětnému světu -> suprematismus používá pouze geometrické tvary
- umělci: Kazimir Malevič, Ljubov Popova, El Lissitzky, Alberto Giacometti

Kazimir Malevič (1878-1935)

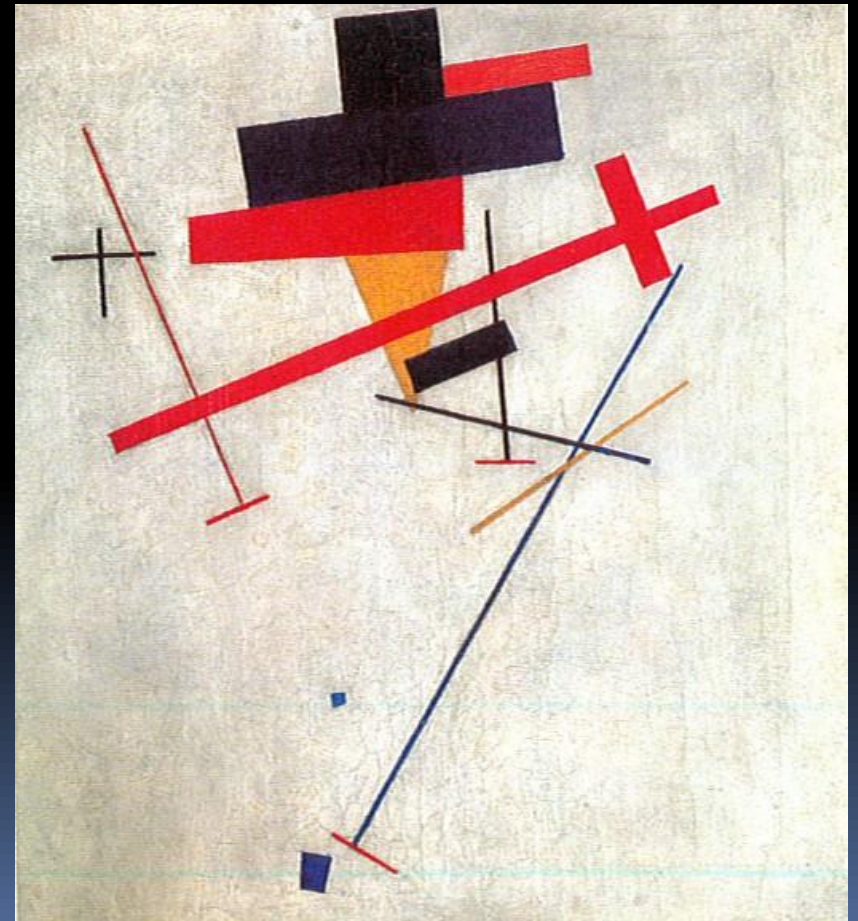
- narodil se v Kyjevě, byl prvním ze čtrnácti dětí
- v roce 1895 začal studovat v Kyjevě kreslení, v roce 1904 se po smrti otce přestěhoval do Moskvy kde začal studovat na Moskevské škole malířství, sochařství a architektury
- v roce 1911 se poprvé zúčastnil výstavy Svazu mladých malířů v Petrohradě
- seznámil se s Larionovem, Gončarovou a Chagallem se kterými založil futuristicko-kubistickou skupinu Oslí ocas
- v roce 1914 se v Paříži zúčastnil výstavy Salon des Indépendants
- v roce 1918 namaloval obraz *Bílá na bílé*, což byl konec abstrakce všech abstrakcí -> jeho abstrakce se již nemohla dále vyvíjet a tak se vrátil zpět k figurativní tvorbě

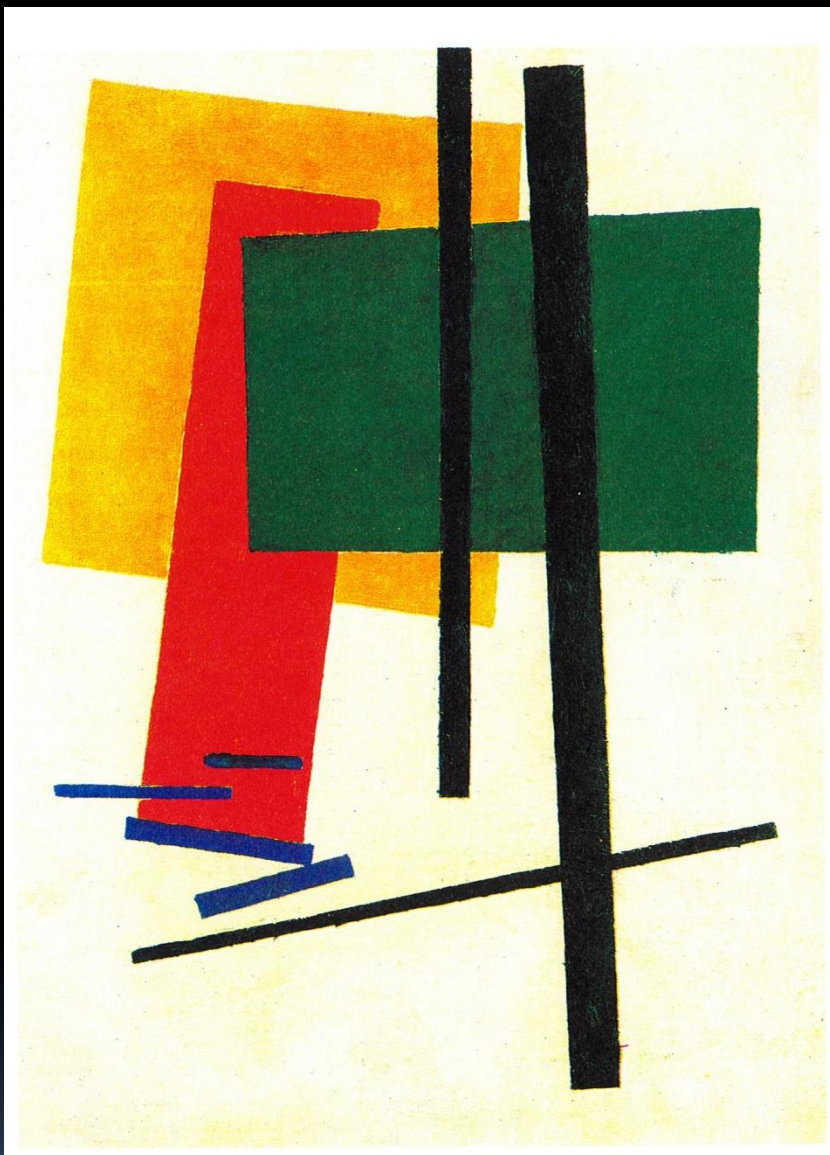

Černý čtverec na bílém pozadí - 1915

Suprematistická kompozice - 1915

Žlutá, oranžová a zelená - 1914

Suprematismus (Autoportrét) - 1916

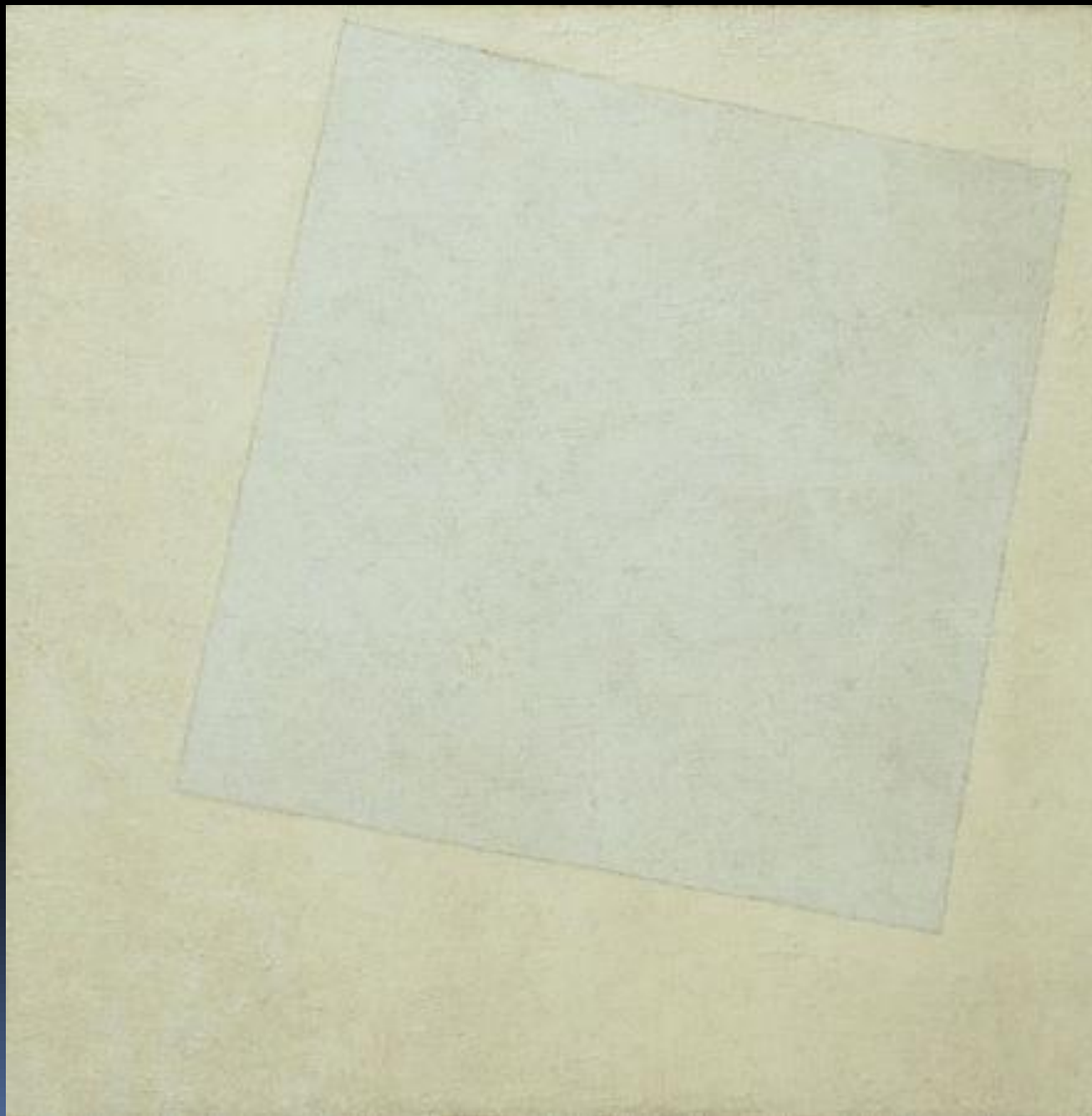

Suprematistická kompozice - 1916

Suprematismus – 1921-27

Bílá na bílé - 1918

Informel

- = „bez formy“
- vyskytuje se ve 40. - 60. letech 20. století
- 1952 – termín poprvé použit v knize spisovatele Michela Tapié - Un Art autre (Jiné umění) -> termín „jiné umění“ byl původně používán pro celý směr
- umění byl jiné hlavně odpoutáním od tradic předchozích umělců
- měl bourat tradiční koncepty a kompozice
- byl spontánní, iracionální a svobodný
- někde se uvádí, že informel je souhrnný pojem pro abstraktní expresionismus a l'art brut; jinde se píše že z abstraktního expresionismu vycházel
- jako umělecká díla byla často vystavována i plátna šílenců a dětí
- k tvorbě obrazů se používala silná vrstva barvy s kousky omítky, rozdrčeným mramorem, pískem nebo sádrou
- umělci: Antoni Tàpies, Lucio Fontana

Antoni Tàpies (1923)

- španělský malíř, narozen v Barceloně
- začal malovat až v roce 1943, ovlivněn surrealismem a východní filosofií
- v 50. letech žil v Paříži
- účastnil se španělské občanské války -> vliv na vývoj jeho práce, ta měla často politický podtón
- experimentoval s materiály – míchal barvu s mramorem, práškovým pigmentem a latexem
- jeho obrazy působily dojmem oškrábané domovní zdi, jako by na dlouho působil čas
- inspiraci bral v politických tématech Španělska, Evropy i celého světa, mystice, alchymii, vědě...
- obrazy z poslední doby se zabývají zachycením duševní i tělesné bolesti, které jsou podle něj nedílnou součástí života
- žije a tvoří v Barceloně
- v roce 2010 mu byl udělen španělský šlechtický titul - Marqués de Tàpies

Pintura ocre - 1959

Grey and Black Cross. No. XXVI - 1955

Journal - 1968

Pintura - 1959

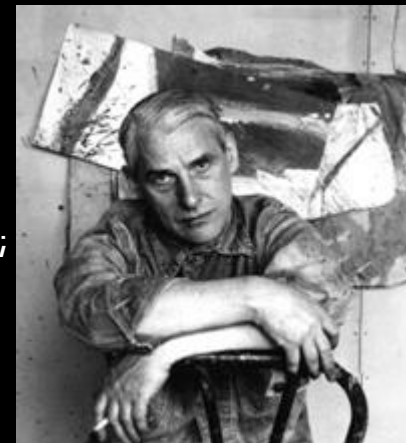

Abstraktní expresionismus

- vznik v USA po druhé světové válce
- centrem umění se stal New York (dalším střediskem bylo San Francisco)
- inspiruje se primitivním uměním, které je považováno za čisté a původní
- protest proti realismu (kvůli poválečné situaci v USA – odmítají „socialistický“ realismus kvůli vlivu Sovětského svazu) -> umělci se abstrakcí vyhýbají jakémukoli spojení s politikou
- 1946 – ve vztahu k americkému umění poprvé použito označení „abstraktní expresionismus“ kritikem Robertem Coatesem v březnovém vydání časopisu New Yorker (původně v roce 1919 použito ve spojení s německým expresionismem)
- umělci: Willem de Kooning, Mark Rothko, Wassily Kandinsky, Mark Tobey, Archile Gorky, Clyfford Still, Franz Kline, Hans Hoffman, Joan Mitchell

Willem de Kooning (1904-1997)

- narozen v Holandsku, osm let studoval na rotterdamské Akademii
- odjel do USA, nejprve se usadil v New Jersey, kde si vydělával malováním; později si vydělal dost peněz na to, aby si založil vlastní ateliér na Manhattanu
- scházel se s ostatními mladými umělci, stal se jedním ze zakladatelů abstraktního expresionismu
- mnohokrát změnil styl: portréty, figurální obrazy ve stylu Picassa, abstraktní krajiny
- typické jsou silné vrstvy barvy rozetřené po plátně
- v letech 1946-1948 se omezil na černobílé obraty, potom se opět vrátil k barvě
- 1950 – začal pracovat na cyklu Ženy – obrazy tvořené shlukem linií a barevných skvrn, používal střídavě štětec a špachtli
- v sedmdesátých letech přešel k figurativnímu sochařství

Woman I - 1944

Woman II - 1952

Untitled I - 1977

Untitled - 1958

Asheville - 1948

Mark Rothko (1903-1970)

- americký malíř a grafik ruského původu se narodil v nynějším Lotyšsku jako Marcus Rothkowitz
- vyrůstal v ortodoxních židovských tradicích
- v roce 1913 se po několika pogromech rozhodl otec odejít s celou rodinou do Oregonu
- aktivně se angažoval v židovské obci a podporoval ruskou revoluci (ale komunistou nebyl)
- v roce 1921 nastoupil na Yale University, získal prospěchové stipendium, které mu ale bylo po roce zastaveno, nejdříve si různě přivydělával a pak v roce 1923 kvůli protižidovské atmosféře odešel do New Yorku
- studoval na School of Design a také docházel na Art Students League
- jeho rodina nebyla jeho uměním příliš nadšená, dívala se na něj jako na pobudu, který se v době ekonomické krize zabývá něčím naprosto zbytečným
- až v roce 1938 získal americké občanství, v té době si také změnil jméno z Rothkowitz na Rothko
- ovlivněn Freudovým Výkladem snů a Nietzsche, hledal duchovní a mytologické potřeby moderního člověka, které by mohl svým uměním naplňovat – proto začal tvořit čistou abstrakci
- v roce 1946 začal tvořit tzv. multiformy (pojem kritiků) – obrazy na pomezí surrealismu a abstrakce
- tvořil technikou Color Field Painting – ta byla založena na velkých barevných plochách, které měly odrážet umělcovy pocity
- Rothko trpěl depresemi, pil, kouřil a nakonec spáchal sebevraždu – podřezal si zápěstí a vykrvácel, při pitvě bylo objeveno, že se navíc předávkoval antidepresivy

Bez názvu no.12

Bílá na modré - 1968

Číslo 5

Bez názvu - 1945

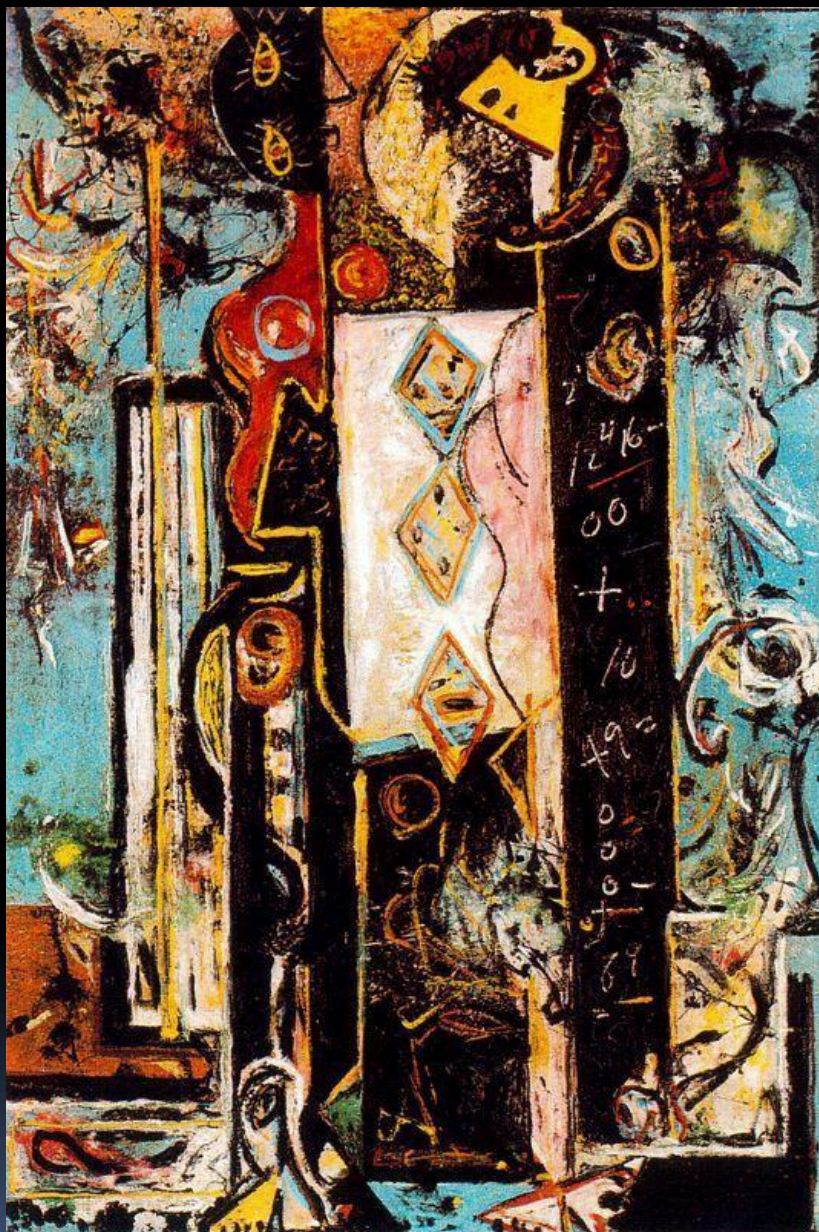
Akční malba

- vznik v USA v druhé polovině 40. let
- poprvé se americké umění úplně osamostatnilo od evropských vlivů
- 1952 – poprvé použil americký kritik Harold Rosenberg -> označil plátno za arénu, ve které malíř působí jako zprostředkovatel zážitku
- malování se stalo fyzickou záležitostí, odráží se v něm duševní prožitky
- nanášení barev je výsledkem pohroužení se do obrazu
- dvě techniky:
 - dripping – lití barev rovnou z plechovky
 - slash painting – cákání štětcem
- Jackson Pollock, Lee Krasnerová, Willem de Kooning, Franz Kline, Sam Francis, Gillian Ayres, Alfred Leslie, Joan Mitchell, Jean-Paul Riopelle, Mark Tobey

Jackson Pollock (1912-1956)

- narozen ve Wyomingu v rodině farmáře, vyrůstal v Arizoně a Kalifornii
- studium Manual Arts High School v Los Angeles, Art Students League v New Yorku (kresba a malba pod vedením T.H. Bentona, experimentální dílny mexičana D.A. Sequeirose)
- ve svých dílech se inspiroval symbolikou, ornamentálními vzory indiánského umění, mytologií
- pracoval pro WPA Federal Art Project – úřad, který pomáhal mladým umělcům pracovat na veřejných zakázkách
- v roce 1943 mu Peggy Guggenheimová nabídla smlouvu, která mu umožnila věnovat se plně umění (Pollock po dobu jednoho roku dostával 150 dolarů měsíčně)
- v roce 1945 si vzal Lee Krasnerovou, přestěhovali se na Long Island, kde Pollock pracoval ve stodole a Krasnerová jen v malé komůrce
- 8. srpna 1949 vyšel v časopise Life článek, který ho označoval za největšího žijícího amerického umělce -> poté na něj byly kladeny čím dál větší nároky -> začal malovat nové, tmavé a depresivní malby
- celý život bojoval s depresemi a alkoholismem
- zemřel při nehodě svého kabrioletu, který řídil opilý

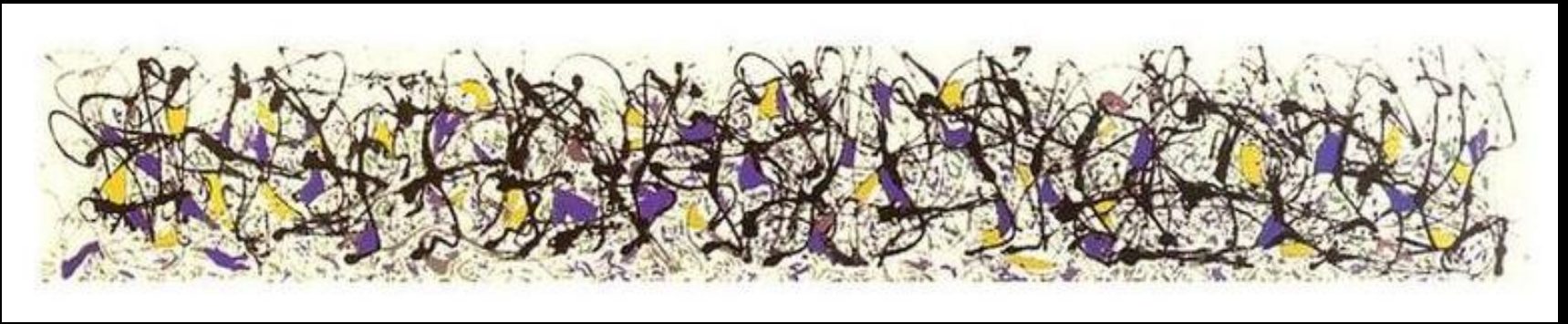

Muž a žena - 1942

Očarováný les - 1947

Summertime: Number 9A - 1948

Portrait and a Dream - 1953

Easter and the Totem - 1953

The Deep - 1953

Lee Krasnerová (1908-1984)

- původně Lena Krassnerová (rodiče byli židovští přistěhovalci z Oděsy)
- narozena v New Yorku, studovala na Women's Art School of Cooper Union, na Art Students League a na National Academy of Design
- od roku 1937 brala hodiny v ateliéru Hanse Hofmanna
- inspirace kubismem
- vystavovala se skupinou American Abstract Artists, kterou zformoval Hofman (ten na její adresu uvedl, že její práce je „tak dobrá, že byste ani nepoznali, že to bylo namalováno ženou“)
- velmi kritická ke své tvorbě, často měnila techniky, většinu svých dřívějších prací zničila
- malovala i za pomoci štětce a na menší plátna, její tvorba nebyla zcela impulzivní

Primary Series:
Blue Stone

Noon

Lyrická abstrakce

- evropská lyrická abstrakce je směr, který vznikl po druhé světové válce ve Francii
 - někteří kritici ji brali jako pokus o navrácení umělecké stránky Paříže, která byla až do války považována za centrum umění
 - byla protikladem k americkému abstraktnímu expresionismu (byla to soutěž – Pařížská škola X Newyorská škola)
 - v 60. a 70. letech se termín lyrická abstrakce používá v souvislosti s jemnější, duchovní odnoží amerického abstraktního expresionismu
 - umělci: Nicolas de Staël, Serge Poliakoff, André Lansky, Hans Hartung, Wols
-

Wols (1913-1951)

- německý malíř a fotograf, vlastním jménem Alfred Otto Wolfgang Schulze
- narodil se v Berlíně, vyrůstal v Drážďanech
- bylo mu nabídnuto místo prvního houslisty v Drážďanské opeře, to ale odmítl aby mohl pracovat v ateliéru fotografa Jonase a jako automechanik
- v roce 1932 odjel do Frankfurtu nad Mohanem, kde chtěl studovat antropologii, kvůli absenci maturity nebyl přijat, proto odjel do Berlín, kde vstoupil na Bauhaus – tam mu bylo doporučeno dál své znalosti rozvíjet v Paříži
- v Paříži se stal členem surrealistické skupiny, maloval a experimentoval s fotografií, vydělával si focením portrétů a vyučováním němčiny
- pseudonym začal používat až v roce 1937
- kromě surrealismu byl ovlivněn i existencialismem
- po válce se stal významným představitelem a iniciátorem lyrické abstrakce
- v roce 1946 se začal věnovat informelu - jeho díla byla pro toto hnutí typická svými prudkými tahy štětce, škrábanci a nemíchanou barvou přímo z tuby, které dodávaly celému jeho obrazu dojem neklidu a dynamiky
- získal si sice uznání evropských kritiků, ve Spojených státech se ho ale nedočkal
- psal básně a aforismy
- zemřel na otravu po konzumaci zkaženého koňského masa

Aile de Papillon

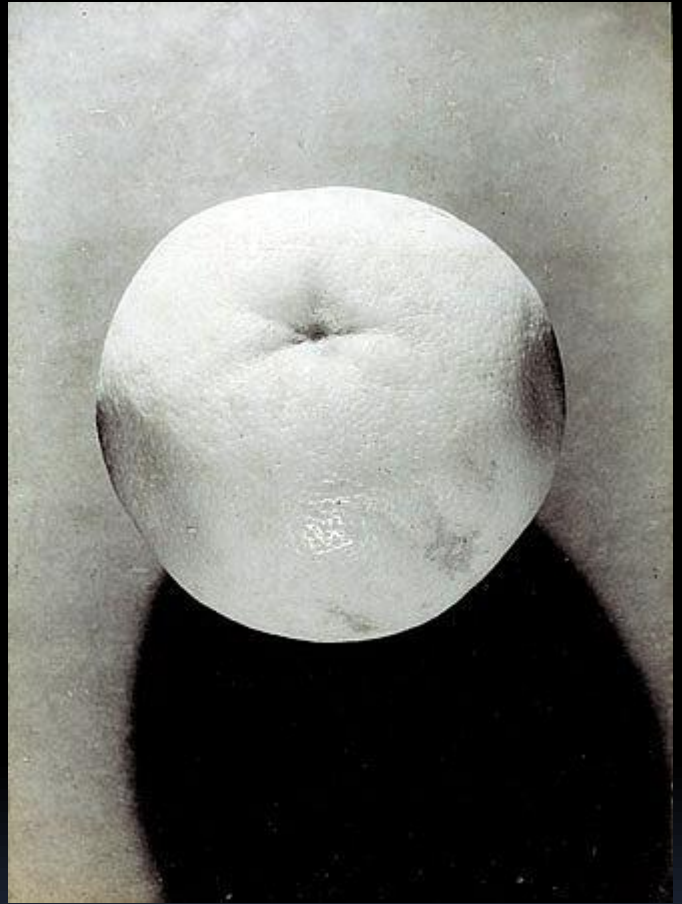
Painting - 1946/47

Nude with Bottle

Untitled - 1951

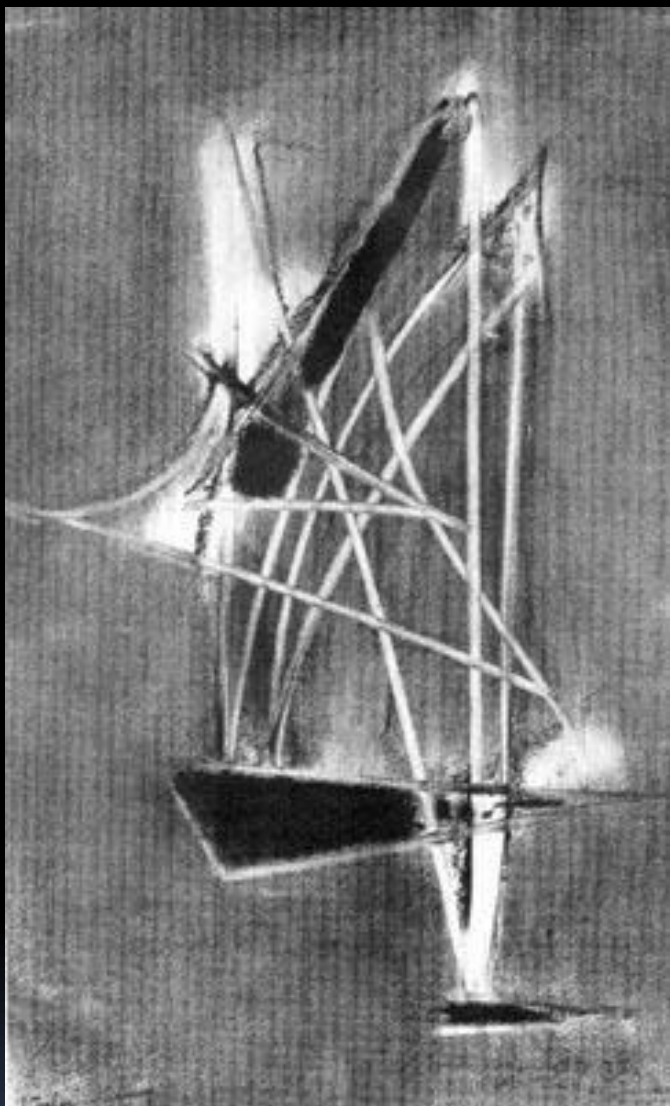

Nicolas de Staël (1914-1955)

- narodil se v Petrohradě, jeho původní jméno bylo Nikolaj Vladimirovič Staël von Holstein
- v roce 1919 byla jeho rodina přinucena emigrovat do Polska, kde ale zemřel jeho otec i nevlastní matka, takže byl poslán do Bruselu ke své sestře
- učil se na bruselské Académie Saint Gilles a na Académie Royale des Beaux-Arts, po studiích hledal inspiraci cestováním
- v roce 1938 se usadil v Paříži, v roce 1941 potom přesídlil do Nice, kde pod vlivem válečných událostí tvořil v duchu realismu (zachycoval všeobecné i osobní pocity, strach, neklid...)
- ovlivněn kubismem
- v roce 1943 se vrátil do Paříže, kde žil velmi chudě; zcela zde přešel k abstraktní tvorbě
- v roce 1953 podepsal po návštěvě New Yorku smlouvu s Paulem Rosenbergem, ten de Staělovy obrazy ve Státech zpopularizoval a jejich cena několikanásobně stoupla a on téměř nestíhal pokrývat poptávku
- celý život trpěl depresemi a později byl také pod tlakem prodejce umění a kritiků
- v roce 1955 navštívil jeho ateliér kritik, který pohaněl jeho díla, de Staël potom ukončil svůj život skokem z jedenáctého patra z terasy svého ateliéru

Bez názvu - 1944

Maraton - 1948

Kompozice v šedé a modré - 1950

Le Levandou - 1952

Serge Poliakoff (1900-1969)

- francouzský malíř ruského původu
- narozen v Moskvě, byl třináctým dítětem ze čtrnácti, matka byla velmi nábožensky založená
- studoval na Moskevské škole malířství, sochařství a architektury
- z Ruska uprchl po revoluci v roce 1917 a pak nějakou dobu žil na různých místech (Istanbul, Sofie, Berlín...)
- v roce 1923 se přistěhoval za svou tetou do Paříže, kde se živil jako kytarista
- malovat začal až v roce 1930 – navštěvoval Académii Forchot a Académii de la Grande Chaumière a také Slade School of Art v Londýně
- v roce 1937 začal malovat pod vlivem abstrakce
- postupně se vypracoval na pozici jednoho z nevýznamnějších poválečných umělců, představitelů Nové Pařížské školy
- v roce 1962 získal francouzské občanství

Šedá a červená kompozice - 1964

Kompozice - 1960

Kompozice v černé a žluté

Kompozice

Tachismus

- vznikl v Paříži po druhé světové válce
- 1951 – název poprvé použit francouzskými kritiky Charlesem Estiennem a Pierrem Guéguenem, o prosazení a používání se zasloužil spisovatel Michel Tapié v knize Un Art autre (Jiné umění)
- tachismus odvozeno od francouzského tache (= skvrna)
- vytváření velkých barevných skvrn pomocí štětce, barvy nanášeny přímo z tub ve spontánních impulsech
- založen na náhodě a víceméně vědomě nekontrolované a spontánní práci umělce (má mnoho společného s automatickou malbou surrealismu)
- je v podstatě evropskou obdobou akční malby a abstraktního expresionismu
- díla nezachycují žádná konkrétní témata – vyzývají k zamyšlení, odrážejí konkrétní pocity, působí na podvědomí diváka
- „Tachisté malovali proto, aby ve svých malbách viděli věci, ne proto, aby malovali věci, které vidí.“
- umělci: Wols, Pierre Alechinsky, Jean Fautier, Hans Hartung, Pierre Soulages, Serge Poliakoff

Hans Hartung (1904-1989)

- narozen v Lipsku, původně studoval historii a filosofii v Lipsku a Drážďanech, později Akademii v Mnichově
- v roce 1926 se rozhodl odejít z Německa do centra uměleckého dění, Paříže (jeho první výstava se sice konala v Drážďanech – 1931, ale i přesto se rozhodl zůstat v Paříži)
- v Německu byl zavrženým umělcem, pro nacisty bylo jeho umění „zvrhlé“ - příliš odráželo vliv kubismu a expresionismu
- propadal depresím, abstraktní obrazy se příliš neprodávaly a on byl nucen žít v chudobě – z příspěvků jeho kolegů
- stal se členem Francouzské cizinecké legie, byl sledován Gestapem a vězněn francouzskou policií -> po propuštění odešel do severní Afriky, kde se zúčastnil bojů, v bitvě u Belfortu si zranil nohu, po válce se díky svým zásluhám stal francouzským občanem
- v roce 1976 vydal pod názvem „Autoportrait“ své paměti

Bez názvu - 1956

T1962 - A6 -1962

24 - 1953

T1937-33 - 1937

Bez názvu - 1953

T1963-U9 - 1963

Pierre Soulages (1919)

- narozen v Aveyron na jihozápadě Francie
- původně se chtěl stát učitelem kreslení, takže se zapsal do soukromého ateliéru v Paříži, potom přešel na École Nationale des Beaux-Arts, kde mu tehdejší zpátečnická výuka vzala iluze a veškerou motivaci k dalšímu studiu
- v roce 1946 se usadil v Courbevoie u Paříže, kde se věnoval abstrakci
- v roce 1949 se přestěhoval do Paříže, vytvářel divadelní kulisy
- cestoval do Mexika, Spojených států a Japonska – to vše se odrazilo v jeho tvorbě
- používá monumentální prvky, z obrazů vyzařuje poklid a vyrovnanost
- na plátnech dochází k prolínání struktur a barev, takže působí velmi dynamicky

Peiture - 1965

Bez názvu - 1975

Peiture - 1958

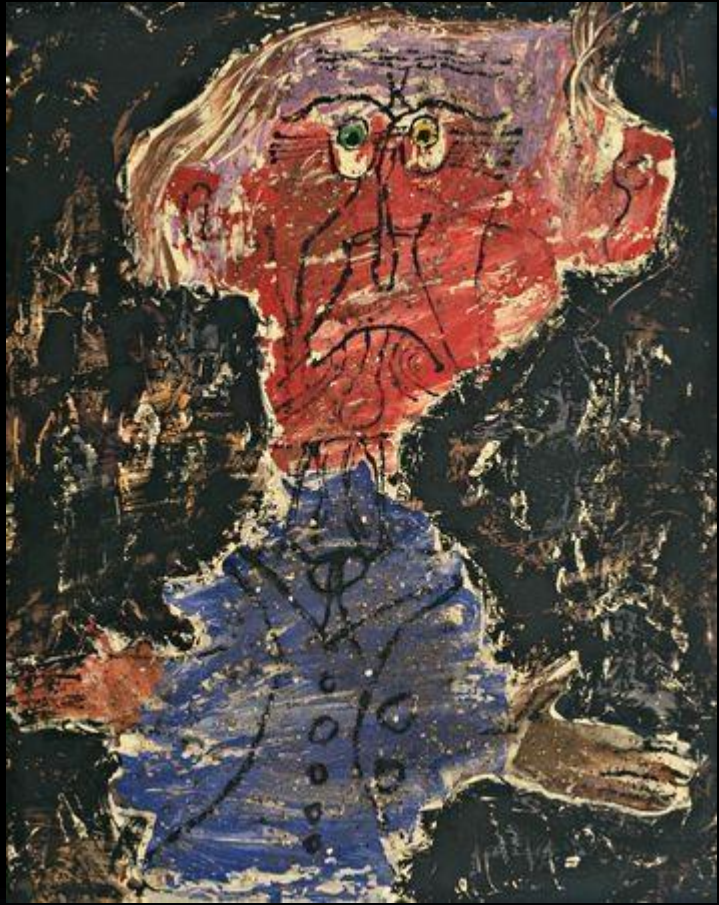
L'art brut

- = surové umění
 - termín, který vytvořil Jean Dubuffet pro umění, které jde mimo hranice oficiální kultury
 - je to umění, jehož autoři jsou neznámé osoby zcela vzdálené profesionálním umělcům - společenští outsideři (vězni, důchodci v azylech, bezdomovci, lidé žijící v ústraní...), psychicky nemocní a spiritistická média...
 - art brut je spontánním výtvarným projevem, který nevznikl za žádným estetickým účelem
 - autoři tvoří, protože musí – je to pro ně nutková životní potřeba
 - častí si vytvářejí své paralelní světy, ve kterých žijí intenzivněji než v realitě
 - někdy se také používá termín „outsider art“ pro umělce, kteří prostě jen nepatřili k žádné instituci
-

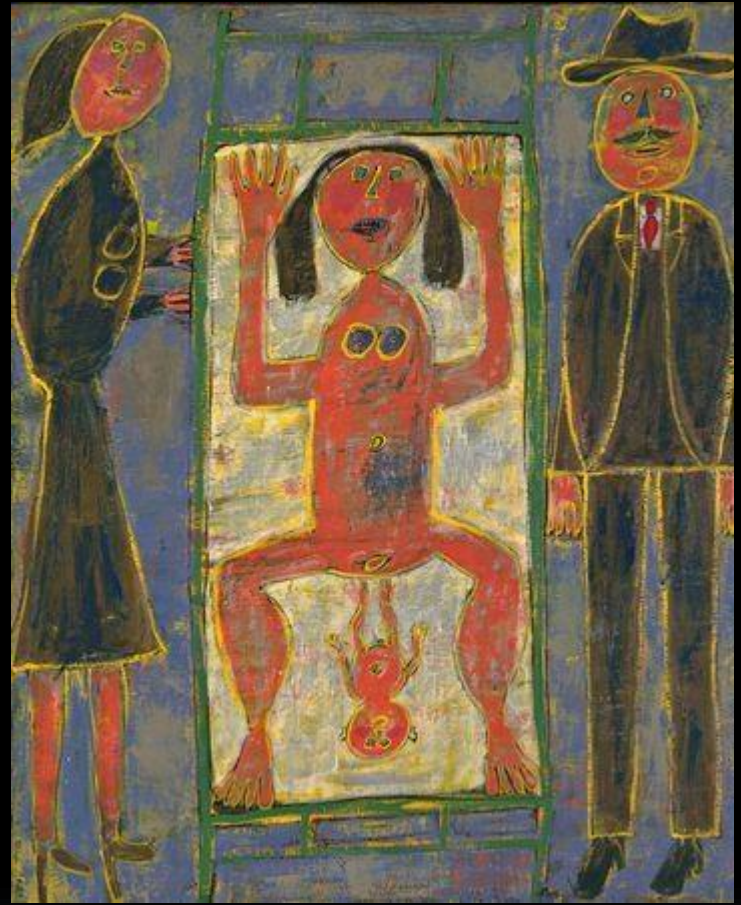
Jean Dubuffet (1901- 1985)

- francouzský malíř a sochař narozen v Le Havre, studoval na Académie Julian v Paříži (pouze šest měsíců, protože se mu nelíbily vyučovací metody) -> poté začal studovat umění samostatně, bez jakýchkoliv vlivů
- v roce 1924 se malování vzdal, aby převzal otcův obchod s vínem v Le Havre, kde žil spokojeným rodinným životem
- v roce 1933 se rozvedl a to opět nakrátko přivedlo k umění
- v roce 1948 začal spolupracovat se surrealisty, ale mnohem bližší mu byl informel
- ve svých dílech používal netradiční materiály - polystyrén, beton, lávu, textil, kůži, uschlé větve, často také měnil techniky...
- koncem 60. let se zaměřil hlavně na sochařskou tvorbu
- experimentoval s hudbou – hrál na akordeon, piano a dudy
- zajímal se o literaturu a raději vyhledával společnost spisovatelů než malířů

Létaud, Redskin-Sorcerer - 1946

Childbirth - 1944

Baba Solstice - 1961

The Cow with the Subtile Nose - 1954

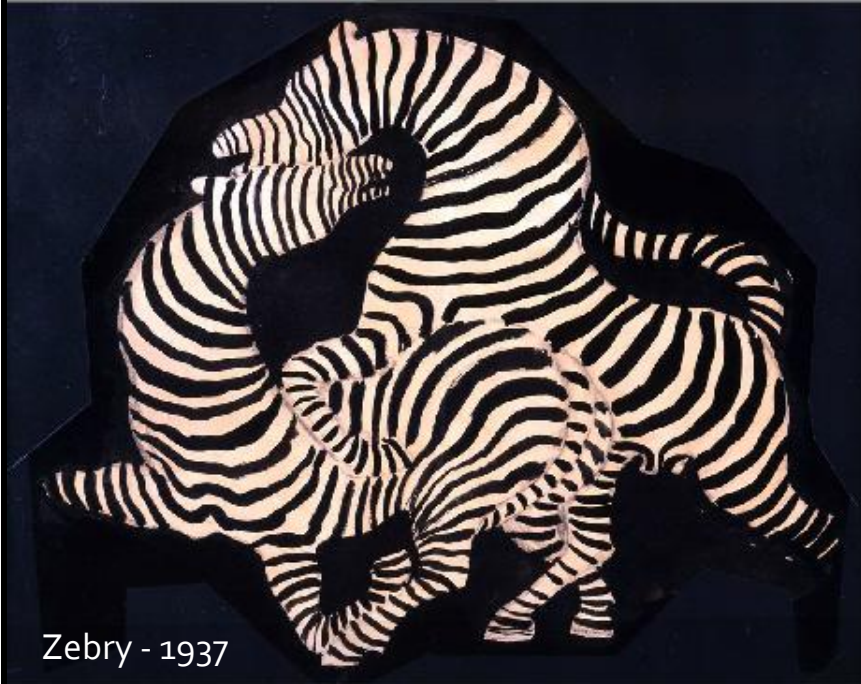
Op-art

- = optical art = zrakové umění
 - označen roku 1964 (časopis Time)
 - geometrická nebo vjemová abstrakce
 - inspirace v konstruktivismu a Bauhausu
 - významnými prvky jsou barva, linie a tvar
 - počítá s nedokonalostmi lidského oka, vytváří optické iluze, navozuje pohyb
 - užívá optických zákonů, matematicky pravidelných struktur
 - umělci: Victor Vasarely, Bridget Riley, Ross Blackner, Richard Anuszkiewicz, Josef Albers
-

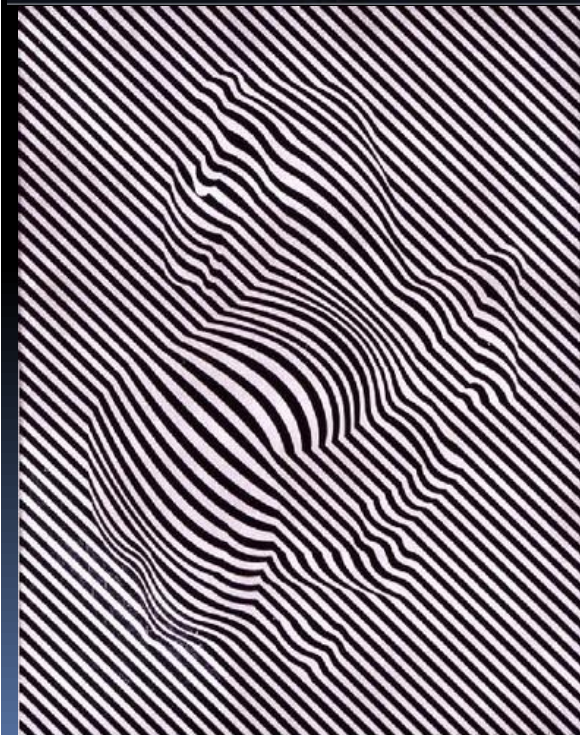
Victor Vasarely (1906-1997)

- maďarský malíř a grafik
- původně studium lékařství, poté se rozhodl studovat malířství
- živil se jako reklamní grafik
- omezené kontakty se současníky – necítil se jim roven svou tvorbou
- otec op-artu
- 1937 – první op-artové dílo – **Zebry** – později je vytvořil ještě několikrát
- po válce hledal vlastní umělecký směr, experimentoval s různými – např. kubismus, futurismus, expresionismus, symbolismus
- Jacques Prévert popsal jeho obrazy jako **imaginoires** – image noir = černý obraz
- 1954 – Žlutý manifest – obhajoba optické iluze v umění
- sám svou tvorbu nazval **plastique cinétique** = vizuální kinetika
- 1959 – nechal si patentovat svou techniku **unités plastique** a svou barevnou paletu
- sériové umění

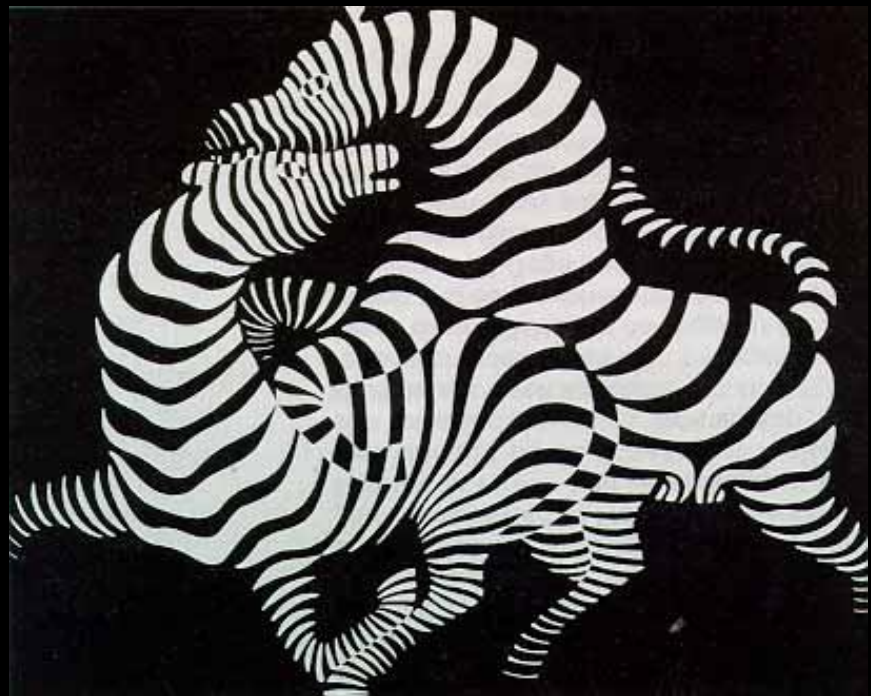
Zbry - 1937

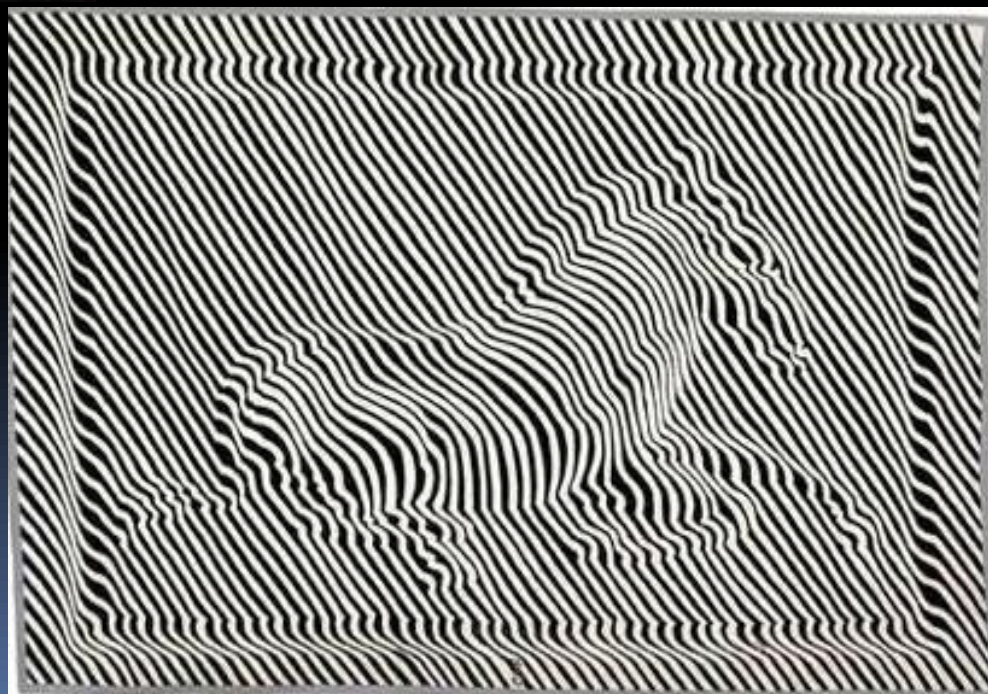
Zbry - 1944

Zbry - 1939

Zebry - 1950

Catch - 1945

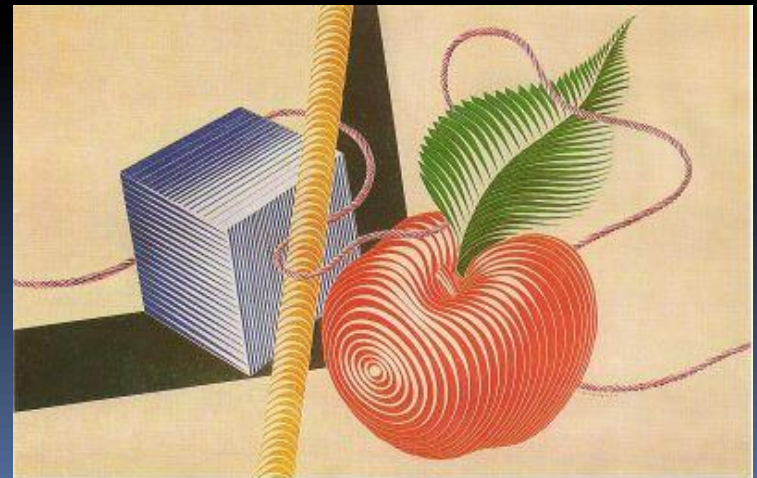

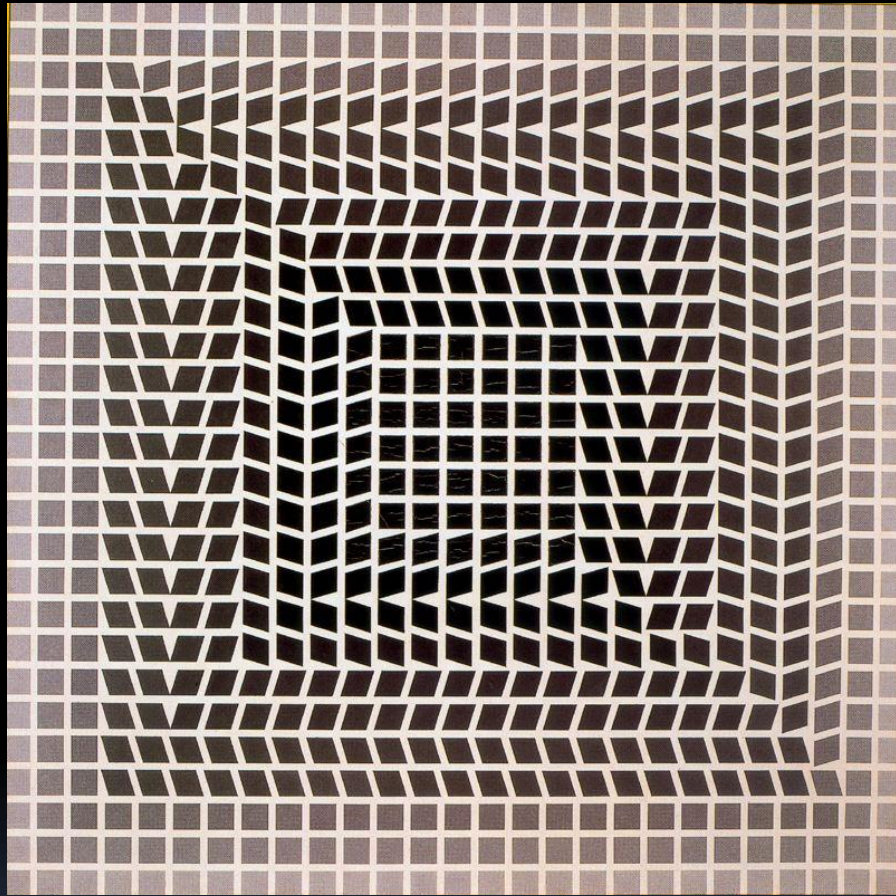
Etude en multicolor - 1941

Belle-Isle-Bleue - 1949

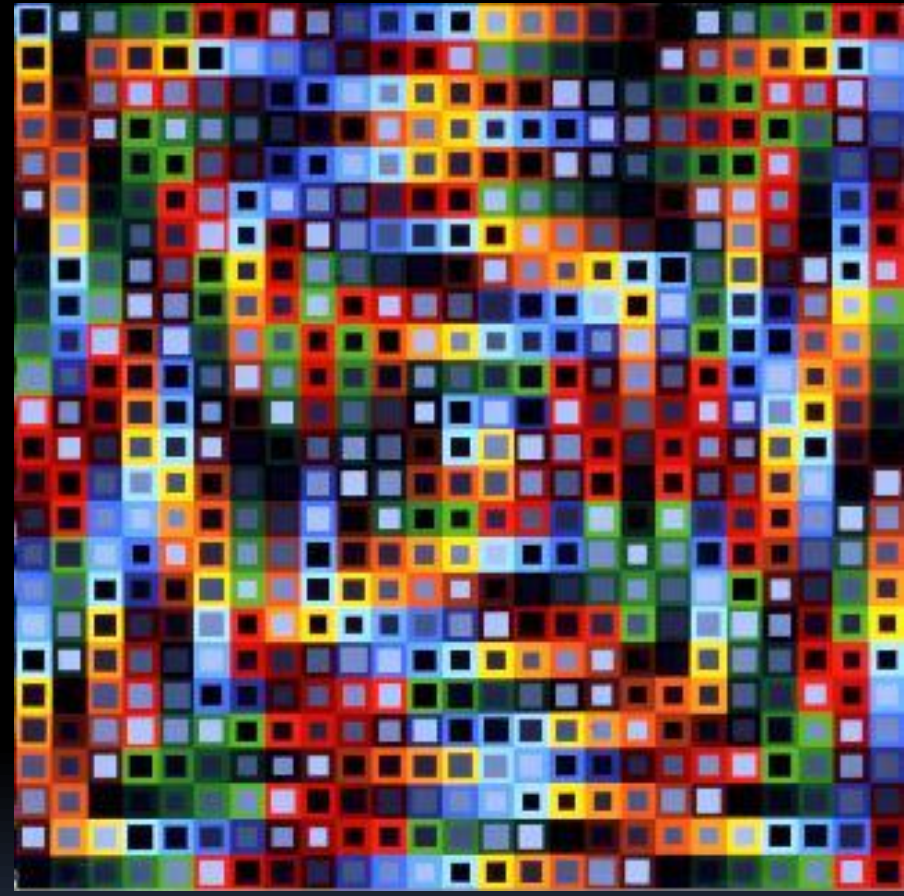

Etude Linéaire - 1935

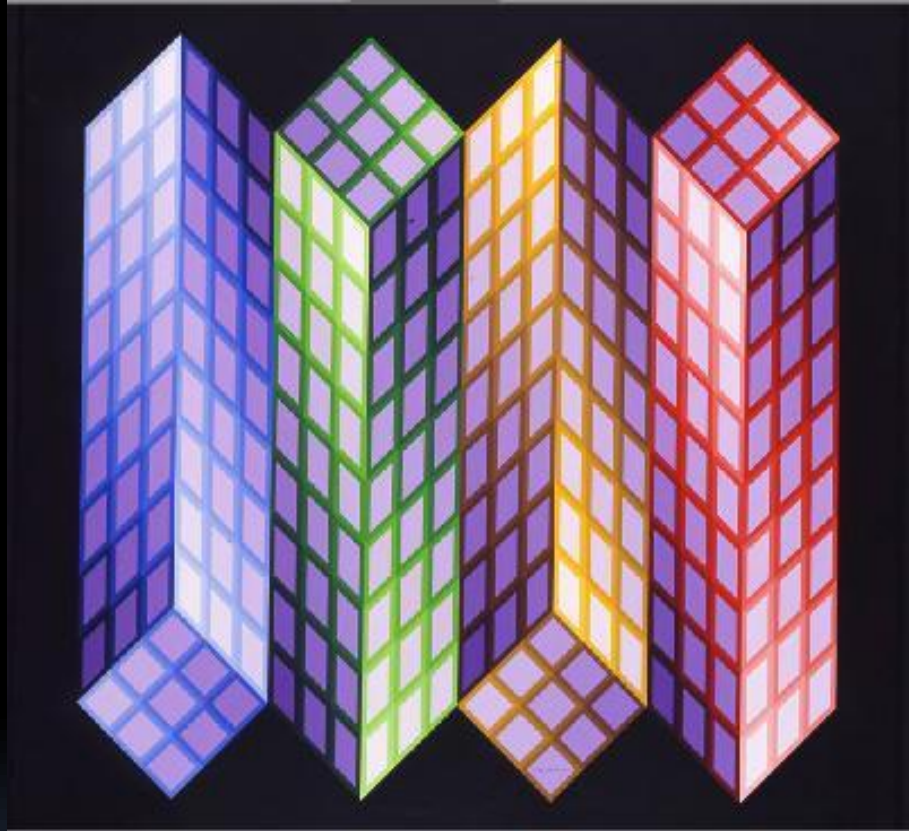

Tau-Ceti – 1955-65

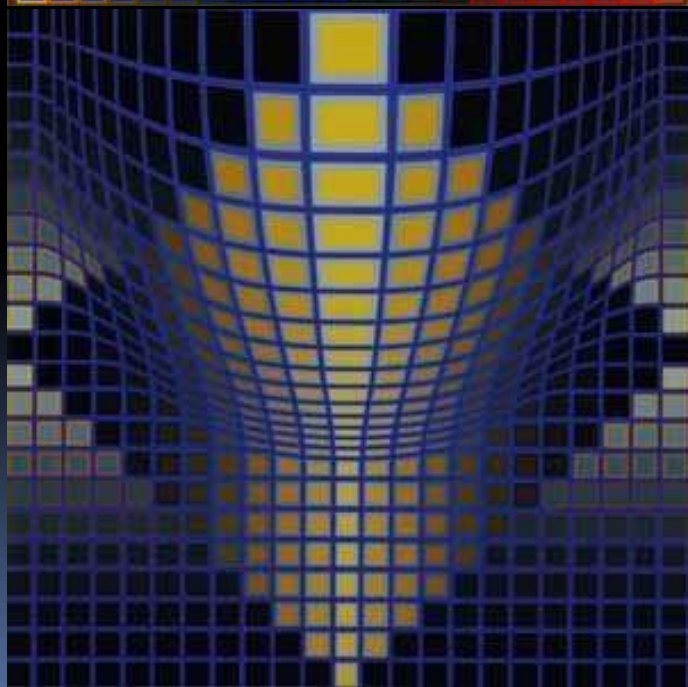
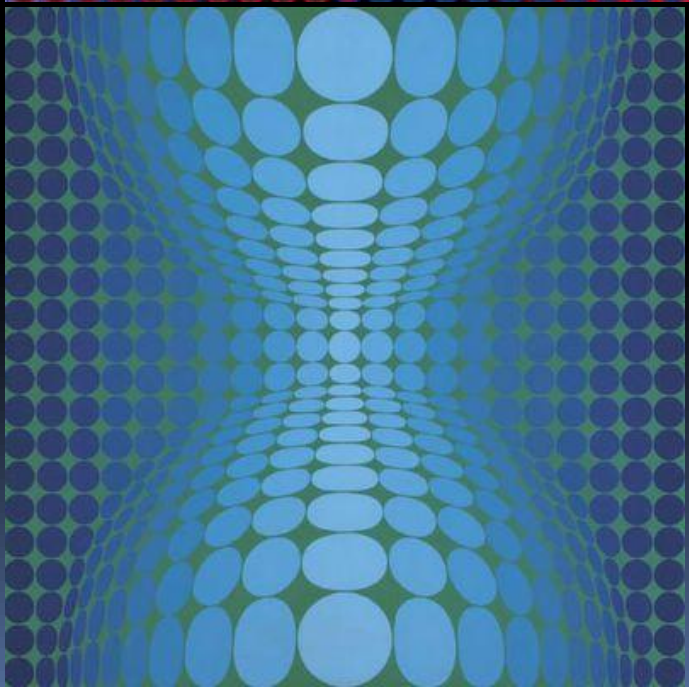
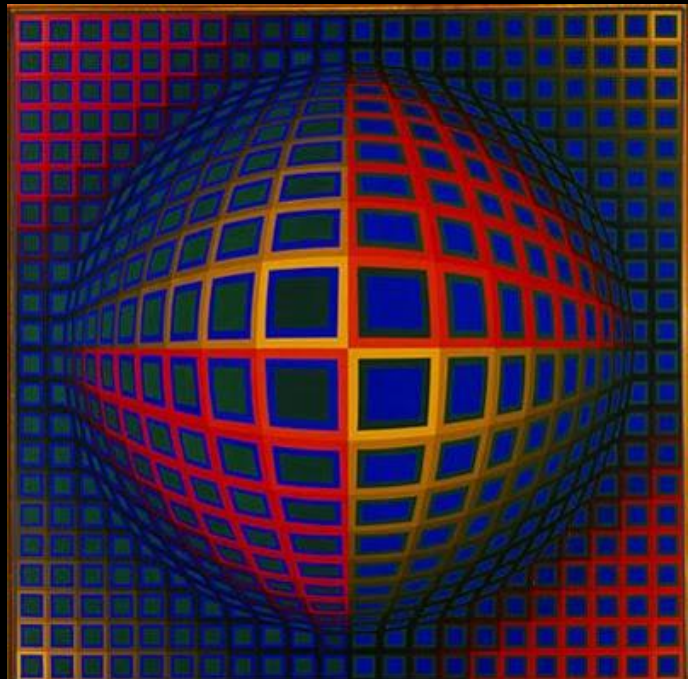
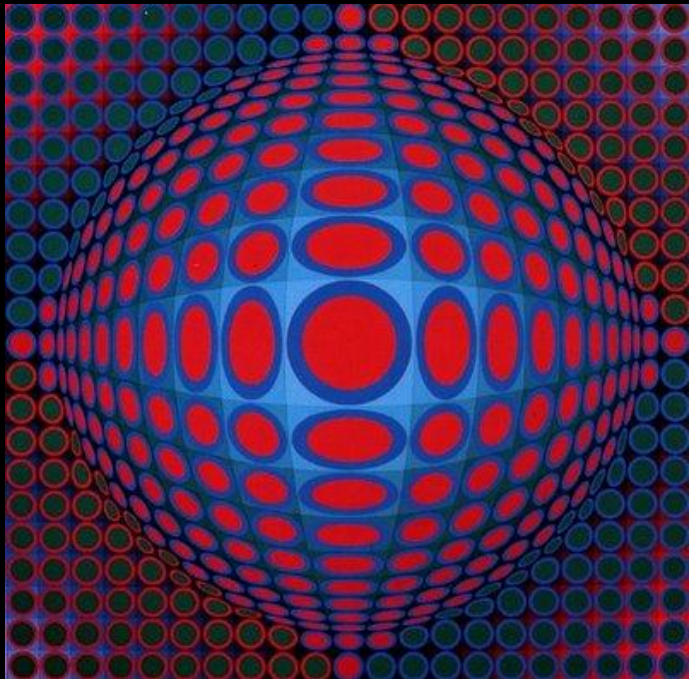
Plastická abeceda
Orion K - 1972

Torony-Nagy - 1969

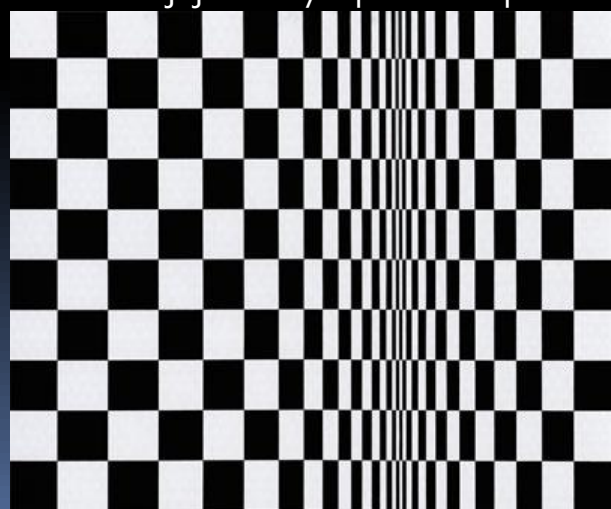

Gestalt-Tri - 1978

Bridget Riley (1931)

- britská malířka a sochařka
- studovala umění na Goldsmiths College a Royal College of Art
- vyučovala na Loughborough School of Art, Hornsey School of Art a Croydon School of Art
- její dřívější tvorba byla ovlivněna impresionismem, věnovala se pointilismu, k abstrakci ji nasměrovala výstava J. Pollocka
- zajímala se o dynamické a optické vjemy, zobrazovala je černou a bílou, dnes používá barvu aby dosáhla kompozice připomínající hudbu
- její obrazy byly vědecké a futuristické
- později se od op-artu odklonila a litovala, že je s ním spojována, protože její díla byla převážně požitá ke komerčním účelům

Pohyb ve čtvercích - 1961

Stínohra - 1990

Zdroje

- artmuseum.cz
 - wikipedia.com
 - friendsofart.net
 - vasarely.com
 - terminartors.com
 - Dějiny výtvarné kultury – Bohumír Mráz
 - Dějiny umění – José Pijoan
-